

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

NÚM. 96 SETEMBRE / OCTUBRE 99

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

CONSELLER

Capità Salom, 29
07004 Palma 971-176500

DIRECCIÓ GENERAL D'UNIVERSITAT

Sant Feliu, 8 A
07012 Palma 971-176500

SECRETARIA GENERAL TÈCNICA

Capità Salom, 29
07004 Palma 971-176500

DIRECCIÓ GENERAL DE CULTURA

Sant Feliu, 8 A
07012 Palma 971-176500

Departaments: -Departament de Gestió Econòmica.
Servei de Comptabilitat.
Servei d'Expedients.
Servei d'Infraestructures de Centres Privats i Concertats.
Servei de Projectes, Obres i Supervisió.
Equipaments Didàctics de Primària i Secundària.
Servei Jurídic.
Servei de Recursos Humans.

DIRECCIÓ GENERAL D'ORDENACIÓ I INNOVACIÓ

Edifici Sena
Passatge Guillem de Torrella, 1
07002 Palma 971-727002

Departaments: -Servei d'Ordenació.
Servei d'Innovació.
Servei de Formació Permanent del Professorat.

DIRECCIÓ GENERAL DE PLANIFICACIÓ I CENTRES

Capità Salom, 29
07004 Palma 971-176500

DIRECCIÓ GENERAL D'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA

Edifici Sena
Passatge Guillem de Torrella, 1
07002 Palma 971-727002

Departaments: -Escolarització, Planificació i Centres.
Ensenyament de Règim Especial Beques, Títols i Convalidacions.
Coordinació i Alumnes, Educació de Persones Adultes i Relacions amb la Comunitat Educativa.

Departaments: -Noves Tecnologies de la Informació i la Comunicació.
Ensenyament del Català.

DIRECCIÓ GENERAL DE PERSONAL DOCENT

Capità Salom, 29
07004 Palma 971-176500

DIRECCIÓ GENERAL DE FORMACIÓ PROFESSIONAL I INSPECCIÓ EDUCATIVA

Edifici Sena
Passatge Guillem de Torrella, 1
07002 Palma 971-727002

Departaments: -Gestió de Personal Docent.
-Nòmines.

Departaments: -Planificació i Participació.
Oferta Formativa i Infraestructures.
Servei d'Inspecció 971-714140-46-47-48

DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Sant Feliu, 8 A
07012 Palma 971-176500

DELEGACIÓ TERRITORIAL A EIVISSA I FORMENTERA

Avda. d'Espanya, 15,1ª
07800 Eivissa 971-303350

Departaments: -Política Lingüística.
Junta Avaluadora del Català (JAC).
Consorti pel Foment de l'ús de la llengua catalana (COFUC).

DELEGACIÓ TERRITORIAL A MENORCA

Josep Maria Quadrado,33
07703 Maó 971-353176

PISSARRA

Revista periòdica
d'informació de
l'ensenyament
de les Illes Balears.

EDITA: **STEI**

Sindicat de Treballadors de
l'Ensenyament de les Illes.
Carrer Vinyassa, 14
07005 Palma
Tf. 971460888
Fax. 971 771200
E-Mail: stei@ctv.es

COORDINACIÓ:

Joan M. Mas

HAN COL-LABORAT:

P. Aguiló, B. Caldentey,
A. Cardona, M. C. Femàndez,
V.A. Ferrer, J. M. Font,
J. Fornés, V. García,
M.A. Manasero, O. Martí,
M. Mengual, P. Polo,
J.L. Rodríguez, N. Santaner,
S. Serra, J. Torres,
A. Vázquez,

PORTADA:

Lluís Reus

MAQUETACIÓ I

COMPOSICIÓ:

Amat Gallego

IMPRESSIÓ:

Escola de Formació en
Mitjans Didàctics.

PUBLICITAT:

Vinyassa, 14 Palma.
Tf: 971 460888

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels
seus autors.

Dip. Legal: PM 533/79

ISSN: 1133-052X

Índex

5 Editorial

6 "Burnout" en professors

12 Una experiència sobre l'EURO

Entrevista

16 Damià Pons, Conseller d'Educació i Cultura

Congressos i Jornades

24 I Congrés de Llengua i Ensenyament a Mallorca

28 Comunicació: *Situació actual del català dins
l'ensenyament privat i privat-concertat a Mallorca*

34 VII Congrés de la Confederació d'STEs

36 VII Congrés del STPV-IV

38 Trobades de dones

Internacional

41 A Guatemala novament

44 Educació de persones adultes

46 **Llibres i material didàctic**

Octubre '99

NOVELTATS

GERONTOLOGIA

**IZAL, M.
MONTÓRIO, I.
(ED.).**

Gerontología conductual.
Bases para la intervención y
ámbitos de aplicación.
1999, 270 p., 2.790 pts.

**BENEDET, M. J.
SEISDEDOS, N.**

Evaluación clínica de las
quejas de memoria en la
vida cotidiana
(acompanyat de 5 quadernets).
1999, 4.000 pts.

PSICOPATOLOGIA

MESA, P. J.

Fundamentos de
psicopatología general.
1999, 287 p., 2.400 pts.

PSICOLOGIA SOCIAL- PEDAGOGIA SOCIAL

**SANMARTÍN, J.
(EDITA)**

Violencia contra niños.
1999, 287 p., 2.400 pts.

**ROSS, J.
WATKINSON, A.
(EDICIÓ)**

La violencia en el sistema
educativo. Del daño que las
escuelas causan a los niños.
1999, 287 p., 1.975 pts.

BURGUET, M.

El educador como gestor
del conflictos.
1999, 209 p., 1.500 pts.

EDUCACIÓ ESPECIAL

NEUROLOGIA

GARCÍA - ALBEA, E.
Historia de la epilepsia.
1999, 88 p., 3.950 pts.

**STAINBACK, S.
STAINBACK, S.**

Aulas inclusivas.
1999, 295 p., 3.200 pts.

VLACHOU, A.

Caminos hacia una
educación inclusiva.
1999, 295 p., 1.875 pts.

**ÁLVAREZ, L.
(I ALTRES)**

Intervención psicoeducativa.
Estrategias para elaborar
adaptaciones de acceso.
1999, 228 p., 2.200 pts.

PSICOLOGIA DE L'ART

MARTY, G.

Psicología del arte.
1999, 267 p., 2.100 pts.

PSIQUIATRIA

**KAPLAN, H.
SADOCK, B.**

Sinopsis de psiquiatría.
Ciencias de la conducta.
Psiquiatría clínica.
Nova Edició, 1999, 17.200 pts.

CIE-10.

Libro de casos de la CIE-10.
Las diversas caras de los tras-
tornos mentales.
1999, 274 p., 5.720 pts.

AUDICIÓ, LLENGUATGE I LOGOPÈDIA

**RODRÍGUEZ
SMITH-AGREDA**

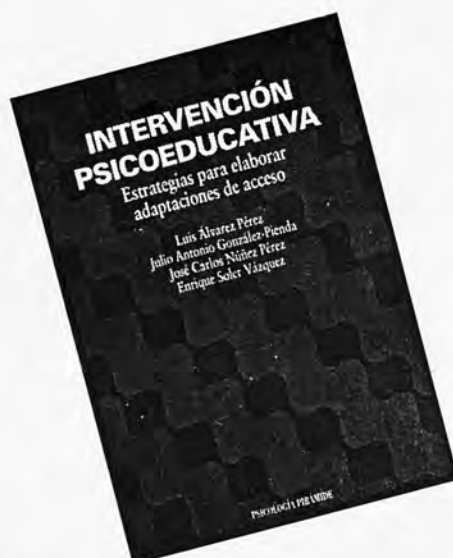
Anatomía de los órganos del
lenguaje, visión y audición.
1998, 379 p., 5.800 pts.

**PUYUELO, M.
(I ALTRES)**

Casos clínicos en la logopedia 2.
1999, 293 p., 6.100 pts.

**GOTZENS, A. M .
MARRO, S.**

Prueba de valoración de la
percepción auditiva.
Explorando los sonidos y
el lenguaje.
(Inclou cassette, quadern
i llibre)
1999, 4.950 pts.

Embat

Llibres

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 71 33 50 Fax 72 04 44 • 07002 Palma de Mallorca

Editorial

La història, la que fem tots i totes, ha volgut que un executiu progressista, nacionalista i ecologista governi les nostres illes en aquesta legislatura tan simbòlica, la del segle XXI.

Els moviments polítics que han sacsejat les Balears i Pitiüses durant les darreres calors del mil·lenni, producte dels resultats de les eleccions del 13 de juny, van concloure el passat devuit de juliol, qui ho havia de dir seixanta anys i escaig endarrere, amb la signatura de l'anomenat Pacte de Progrés. La qual cosa posava fi a setze anys de govern conservador, anys en què no han faltat ni la corrupció ni els escàndols, ni l'abús de poder. El pacte ha fet realitat la voluntat dels ciutadans i ciutadanes cansats de la manera de fer política del PP, i que ha generat enormes expectatives de canvi, també reptes pels qui ens han de governar. **Un canvi, d'altra banda necessari, per a la regeneració de la vida política.**

Des d'aquestes planes, coincidint amb l'inici del curs escolar i polític, felicitem el nou president del Govern de les Illes, Francesc Antich, i encoratjam el seu nou equip perquè assoleixi els objectius que la societat demanda.

Els Consells Insulars, veritables eixos vertebradors de la política de cada una de les illes, per primera vegada en la recent història de la democràcia estan presidits per representants del Pacte de Progrés. A més, un altre clar símptoma de canvi és que seran tres dones les que estaran al capdavant de les institucions insulars, la qual cosa ens alegra de manera molt especial.

No obstant tot això, esperam que aquest govern no suposi només un simple canvi d'estètica, sinó

que sigui capaç de transformar les pautes socials.

També som ben conscients que el camí de la legislatura no serà gens fàcil. Primer, perquè alguns ja en tendran molta cura perquè sigui ple de revolts, només cal recordar les tertúlies radiofòniques o les contínues al·lusions de destacats dirigents del PP a Madrid davant la possibilitat de formar un govern de progrés a Madrid després del 13-J; segon, perquè conjugar les distintes sensibilitats dels partits que conformen el pacte, en sí mateixes enriquidores, serà una tasca força difícil.

Nosaltres, però, com hem fet sempre, continuarem treballant per l'educació. **Cal impulsar una decidida política educativa que encaixi perfectament dins la nostra realitat territorial, lingüística i cultural.** Hem de disposar amb urgència dels currículums propis. Seguirem reclamant més recursos per a l'ensenyament del nostre poble. **Vàrem denunciar repetidament, amb números i criteris, que la transferència rebuda era insuficient.** Els 56.000 milions que reclamàvem pel traspàs de l'educació ja no són suficients per escometre l'educació del segle que ve.

L'educació ha de ser un tema prioritari per qualsevol administració en competències. **Perquè l'educació és una inversió i mai una despesa social.**

Continuarem defensant els drets de tots els treballadors i treballadores, i reclamarem i reivindicarem millores laborals i socials. I estarem oberts, també com sempre, al diàleg i a la negociació.

Seguirem reclamant polítiques valentes i decidides per a la normalització lingüística.

Apostarem per assolir quotes més elevades d'autogovern i per la descentralització de la gestió i/o la cessió de competències cap els Consells Insulars.

Donarem suport a polítiques que defensin la terra i la respectin. Continuarem apostant pel model d'escola pública, per un projecte educatiu integral. Participarem, si s'escau, en el debat per la qualitat de l'educació. Un debat que ha de ser obert a tothom en aquesta societat plural.

Reclamarem l'equiparació retributiva per al professorat de l'ensenyament públic, del privat concertat i del personal de la UIB (PDI i PAS), millores econòmiques i socials pel personal laboral, l'accés al fons social, la planificació del mapa escolar, plans de formació...

I continuarem denunciant les mancances que pateix el nostre sistema educatiu.

Reclamarem mecanismes transparents per a la contractació dels funcionaris interins no docents de la Comunitat Autònoma, així com una veritable professionalització de l'Administració pública autònoma.

Hem de construir el país del segle XXI. Posem-nos-hi. □

"Burnout" en professors: impacte sobre la qualitat de l'educació, la salut i conseqüències per al desenvolupament professional

Mª Antonia Manassero Mas, Ángel Vázquez Alonso, Victòria A. Ferrer Pérez,
Joana Fornés Vives i M^a del Carmen Fernández Bennassar.

Universitat de les Illes Balears

Aquesta investigació ha sigut realitzada mitjançant un Projecte seleccionat en el Concurs Nacional de Projectes Educatius de 1992. (Res. de 21-IV-1992, BOE 8-V-1992).

Aquesta investigació es planteja el *burnout* en l'ensenyament, com a fenomen característic de les professions d'ajuda a la gent, però per la seva profunda relació amb el concepte més generalitzat i popular d'estrès

professional es va fer patent la necessitat d'abordar la incidència i les característiques de l'estrès i el *burnout*, conjuntament, en l'ensenyament. Per a això s'ha partit d'una anàlisi conceptual exhaustiva d'ambdós conceptes a través de la literatura nacional i internacional, en el caldo de cultiu d'aquesta sensació generalitzada de preocupació que existeix en l'ensenyament causat per l'estat permanent d'efervescència i canvi que caracteritzen l'organització del sistema educatiu, i que s'ha vin-

gut a encunyar amb el terme de malestar docent.

La gran majoria d'estudis existents sobre estrès i *burnout* solen ser estudis parcials, que només analitzen una part de les múltiples variables que els models clàssics de l'estrès relacionen amb ell, com són les característiques sociodemogràfiques (sexe, estat civil, edat,

dividu, les causes ambientals i personals que produeixen l'estrès i el *burnout*, les conseqüències d'estrès i *burnout* per a la salut de l'individu (psicològiques, fisiològiques i conductuals), per a l'organització laboral (disfuncions i baix rendiment) i per a les relacions socials (deteriorament). Aquest estudi aborda l'estrès i el *burnout* des d'un disseny integral

que prenent en consideració, al mateix temps, totes aquestes variables, permet relacionar-les entre si i obtenir un model predictiu de

l'estrès i el *burnout* que discrimina les variables de l'ensenyament més significatiu per a ells. La consideració de les estratègies d'afrontament d'ambdós condueix a les propostes per a la prevenció i intervenció sobre

la influència de l'estrès i el *burnout* en l'ensenyament.

L'estrès i el *burnout* no són traços exclusius de la professió docent. Estrès i *burnout* en l'ensenyament

antiguitat professional, etc.) i professionals (nivell educatiu, tipus de centre, lloc professional, nombre d'alumnes, etc.), l'ambient físic i social (suport social), les característiques personals de l'in-

són síndromes patològiques causades principalment per les condicions (organitzatives i de tot tipus) en què es desenvolupa la docència, i sofertes, evidentment pels treballadors docents, el professorat. Una anàlisi de la situació actual de l'ensenyament evidencia algunes de les raons, de tipus social i organitzatiu, que constitueixen fonts d'estrès i burnout: el conjunt de canvis socials i del sistema educatiu provoquen una creixent complexitat del rol docent i desemboquen en una major exigència sobre l'escola. Paradoxalment, aquestes exigències creixents van acompanyades d'una major devaluació i d'una falta de suport a l'escola que provoca una insatisfacció laboral apressant i la deterioració de la salut dels docents.

Com a síntesi de la revisió de la literatura nacional i internacional s'ha construït un ampli Qüestionari per a l'Avaluació d'Estrès i Burnout en l'Ensenyament, on es conté la quasi totalitat de les variables considerades en l'estudi, i que va ser contestat voluntàriament, anònimament i individual per 614 professors de més de 40 centres diferents, tant públics com privats (concertats) de tots els nivells educatius (preescolar, primària i secundària, batxillerat i formació professional) no universitaris de Mallorca; les variables de personalitat es van obtenir de les respostes al qüestionari estandaritzat 16PF que ofereix 16 factors de personalitat. La mostra està composta predominantment per dones (63%), amb una edat d'entre 31 i 40 anys (47%), casades (67.6%) i amb 1 o 2 fills (46.2%). Respecte a les característiques del centre, cal assenyalar que entre els entrevistats predominen els que realitzen el seu treball en centres públics (69.5%) de volum mitjà (55.7%) i la ubicació dels quals es distribueix quasi per igual entre zona rural (35.6%), urbana (35.1%) i suburbial (29.3%). Quant a circumstàncies

professionals, predominen el professorat que imparteixen ensenyament en nivells secundaris (45.2%), que no han exercit càrrecs en el seu centre de treball (58.9%), que al llarg de l'últim any han tingut a classe menys de 30 alumnes (52.3%), amb una

el nucli d'on s'han obtingut els resultats de l'estudi.

El nivell d'estrès informat pels professors (sobre una escala de cinc punts) mostra un 38% de professors en els dos punts més alts de l'escala que podrien consi-

L'estrès i el burnout no són traços exclusius de la professió docent. Estrès i burnout en l'ensenyament són síndromes patològiques causades principalment per les condicions en què es desenvolupa la docència

antiguitat d'11 o menys anys (48.6%) i, per a les especialitats de secundària, que imparteixen classe de llengües (31.4%) i ciències naturals (30.8%). En la mostra final de professors existeix un grup especial de 37 professors que estaven en una situació de baixa docent per distintes causes,

derar-se nivells perjudicials i patològics d'estrès, resultat semblant a l'informat en altres estudis internacionals. La majoria dels professors (77%) consideren negativa i perjudicial l'experiència d'estrès, sent l'ansietat el sentiment majoritàriament associat amb l'estrès.

i l'estudi de la qual es va considerar important per la potencial influència de l'estrès en la gènesi d'aquesta situació. L'anàlisi de les respostes donades pels professors al qüestionari constitueix

La relació entre estrès i distintes variables sociodemogràfiques i professionals, que és un tema permanent en la investigació sobre estrès, ha mostrat que el grup de professors entre 11 i 20 anys d'antiguitat, el professorat de primària i els qui han tingut alguna baixa de tipus psiquiàtric informen nivells d'estrès significativament més elevats que els altres. També les dones exhibeixen un estrès major que els homes i els professors separats/divorciats més que els altres, sent el grup de religiosos els menys estressats.

La valoració del nivell de burnout és difícil a causa de les dificultats psicomètriques de l'escala de mesura aplicada (versió pròpia del Maslach Burnout Inventory). Un 40% de professors tenen nivells alts de burnout i presenten un estat de burnout major, especialment en les dimensions

d'esgotament emocional i realització personal, encara que menor despersonalització, si se'ls compara amb la mostra de baremació original de professors americans. Les variables sociodemogràfiques i professionals no són predictors significatius de l'estrès i burnout en l'ensenyament.

Les causes específiques d'estrès i burnout en l'ensenyament considerades més importants pels professors són: la falta de temps suficient per a preparar el treball,

ra que poden ser experimentats pels individus com a estats semblants, les seves etiologies són diferents.

Els símptomes (conseqüències) principals de l'estrès informats pels professors són cansament, nerviosisme, preocupació, tensió, irritabilitat i idees obsessives.

Des de la perspectiva atribucional, el problema més important és que les conseqüències negatives estan sostingudes per les atri-

dors de l'estrès i de les seves conseqüències. A més a més, col·lateralment, aquestes atribucions poden perjudicar també l'afrontament: la desesperança i la indefensió generen conductes d'abandó o de fugida, oposades totalment a una actitud d'afrontament i desitjos d'actuar per a canviar les causes o els efectes, invalidant, fins i tot, altres possibles estratègies paral·leles que puguin estar-se aplicant per a afrontar l'estrès.

Les causes específiques d'estrès i burnout en l'ensenyament considerades més importants pels professors són:

la falta de temps suficient per a preparar el treball,
l'excessiu nombre d'alumnes per classe,
la baixa consideració de la professió docent,
el desinterès dels pares pels seus fills,
la falta de motivació dels escolars,
l'excessiu paperam burocràtic i
l'hostilitat o mala conducta dels alumnes en classe

l'excessiu nombre d'alumnes per classe, la baixa consideració de la professió docent, el desinterès dels pares pels seus fills, la falta de motivació dels escolars, l'excessiu paperam burocràtic i l'hostilitat o mala conducta dels alumnes en classe.

Des del punt de vista d'atribució de la causalitat de l'estrès les relacions significatives i positives apareixen amb les dimensions causals d'Estabilitat, Globalitat i Lloc de Causalitat, és a dir, que quant més estable, global i interna es percep la causa de l'estrès major és el seu nivell. Aquest patró atribucional és molt semblant al trobat per Abramson, Seligman i Teasdale (1978) en el seu model d'indefensió apresada i que defineixen com a patró depressiu. Des d'un punt de vista psicològic alguns símptomes d'estrès i de burnout es dissimulen amb alguns símptomes depressius, no obstant això, enca-

bucions realitzades sobre les causes de l'estrès, ja que les causes de l'estrès es perceben com a permanents en el temps (estables) i en totes les situacions

(globals), de manera que mentre el sentit d'aquestes atribucions no es modifiqui, la desesperança i el desempament que produeixen, actuen com a automanteni-

La relació entre suport social percebut i estrès, és negativa, forta i significativa, la qual cosa suposa que a major suport social, menor nivell d'estrès i al revés, presentant la correlació més alta amb el suport social percebut que prové dels superiors. Les implicacions de tipus organitzacional d'aquests resultats són evidents, ja que, sentir que el treball és valorat per algú a qui es considera amb autoritat i coneixements per a fer-ho, apareix com una estratègia adequada per a millorar el rendiment individual del professorat i les seves relacions amb els companys i alumnes, millorant al seu torn el clima escolar. A més a més, ajuda a la millora de l'autoestima del professorat a partir de la resolució de l'ambigüitat, el conflicte i la sobrecàrrega del rol. Segons un altre tipus d'anàlisi, el professorat entrevistat considera important la necessitat de rebre suport per part d'experts, però perceben nivells baixos de suport

per part dels pares dels alumnes i dels seus superiors, la qual cosa pot ser font d'insatisfaccions. És important ressaltar que, d'entre els diversos col·lectius que envolten els entrevistats, és la família pròpia qui dona majors nivells de suport, mentre que alumnes i pares són els qui presten menor suport. El suport per part dels alumnes i els seus pares varia substancialment en funció de variables com l'antiguitat, el nivell educatiu en el que s'imparteixen classes, i la situació professional.

Els factors de personalitat que tenen una relació més significativa amb el nivell d'estrès en l'ensenyament són relaxat/tens, reservat/obert i serè/aprensiu. El predictor més important és el factor relaxat/tens seguit del factor serè/aprensiu, sent ambdós positius; és a dir, més tens i més aprensiu, major nivell d'estrès, mentre que el factor reservat/obert és més dèbil que els anteriors i negatiu, és a dir, més obert menor nivell d'estrès.

Prenent totes les variables en competència, com a potencials predictors de l'estrès i burnout en una anàlisi de regressió, s'obté que els millors predictors del nivell d'estrès (70% de variació explicada) són l'esgotament emocional (42% de variació), la intensitat dels símptomes, la despersonalització (negatiu), la internalitat i estabilitat de les causes d'estrès i els factors de personalitat despreocupat/conscient i adhesió/autosuficiència. Els millors predictors de les dimensions de burnout resulten ser els següents: per a l' Esgotament Emocional, el nivell d'estrès, la intensitat total de les causes, el suport dels alumnes, la internalitat de les causes, l'adhesió/autosuficiència i la sensibilitat dura/blana; per la Realització Personal, el suport dels alumnes i de

la família i alguns trets de personalitat (cohibit/emprenedor, adhesió/autosuficiència, reservat/obert i relaxat/tens).

Finalment, es proposen estratègies d'actuació per al disseny d'activitats de prevenció i afronta-

ment de l'estrès i el burnout en l'ensenyament, que haurien d'incloure's dins de la formació (obligatòria) inicial i en servei de tots els professors. Els objectius planejats per al programa són els següents:

1 Aconseguir una interacció constant entre cada professor i els

altres. Cap professor ha de sentir-se aïllat, ni estar, de fet, aïllat, sinó que ha de sentir sempre que existeix la possibilitat de l'ajuda dels altres.

2 Reunir-se en grups per a comparar, analitzar i autoanalitzar

les distintes situacions, per a eliminar les dificultats o sentiments que poden contribuir a bloquejar les situacions d'estrès o fer-les més difícils.

3 Controlar i conèixer les emocions i sentiments propis i aprendre a relaxar-se al mig de les tempestats; ha d'afavorir-se la verbalització de les emocions per la seva autoconsciència i un més fàcil control.

4 Promoure l'enriquiment en el treball i la possibilitat de canviar les nostres actituds i tècniques en el treball.

5 Enfortir la posició i consideració dels professors a l'escola enfront dels estudiants i pares, la qual cosa necessita, sobretot, un liderat decidit de la direcció i les autoritats educatives.

6 La formació permanent ha d'atendre el tractament dels problemes i preocupacions dels professors, especialment els que es refereixen a l'administració i control de l'aula.

7 Trobar gratificacions en el treball (intrínseques) i sentir que aquest treball és valuós i important; això ha de ser una realimentació que han de rebre de si mateixos, dels companys, els pa-

Els símptomes (conseqüències) principals de l'estrès informats pels professors són cansament, nerviosisme, preocupació, tensió, irritabilitat i idees obsessives

res, els alumnes i els supervisors o autoritats.

8. Desenvolupar una actitud de preocupació desafectada, que, tot i sentir que el seu treball és important, no posi en perill el seu equilibri emocional o la vida fami-

liar, que permeti desconnectar i oblidar els problemes del treball.

9 Desenvolupar en els professors un sentit de realisme sobre el seu treball, que els permeti, al mateix temps, proposar-se metes assolibles i encaixar fracassos relatius, que sempre es produeixen a l'ensenyament.

10 Realitzar tant d'exercici físic com sia possible, ja que afavoreix un cos saludable que és més resistent, per a reduir la incidència de l'estrès i afrontar-lo més eficaçment.

Aquests objectius podrien aconseguir-se amb un programa d'intervenció col·lectiu per a professors, amb una metodologia de treball grupal, i que hauria de contemplar com a fonamentals els següents aspectes:

1 Conscienciar els professors (que tal vegada no ho sofreixen) que estrès i burnout són assumptes que necessiten ser considerats seriosament i convèncer (els professors que possiblement els sofreixen) que és possible fer alguna cosa per a mitigar-los.

2 Ser conscients que cada professor és afectat de manera diferent i reacciona amb diferents símptomes i respostes.

3 Conscienciar els professors de les seves pròpies estratègies d'afrontament i la seva eficàcia respecte a l'estrès i burnout.

4 Identificar els trets de l'organització de l'escola que és necessari canviar per a prevenir o reduir l'estrès. □

Bibliografia

ABRAMSON, L. Y., SELIGMAN, M. E. P. I TEASDALE, J. (1978). Learned helplessness in humans: Critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology*, 87, 49-74.

CALABRESE, J.L. (1987). The principal: an agent for reducing teacher stress. *NAASP Bulletin*, dec., 6-70.

CATTELL, R.B. (1989). 16PF. Cuestionario Factorial de Personalidad. Manusc. Madrid: TEA Ediciones

ESTEVE, J. (1987). El malestar docente. Barcelona: Laia.

ESTEVE, J., ALBACETE, J.M., FRANCO, S. I VERA, J. (1991). La salud de los profesores. Evolución de 1982 a 1989. *Cuadernos de Pedagogía*, 192, 61-67.

ESTEVE, J., FRANCO, S. I VERA, J. (1994). Los profesores ante el cambio social. Repercusiones sobre la evolución de la salud de los profesores. Barcelona: Anthropolos.

FERRER, V., MANASSERO, M.A., VÁZQUEZ, A., FORNÉS, J., I FERNÁNDEZ, M.C. (1995). Apoyo social como factor modulador del estrés en la enseñanza. *Revista de Educación*, 308, 241-266.

GARCÍA-CALLEJA, M. (1992). Estudio de la incidencia y prevalencia de la enfermedad en el profesorado MEC cursos 1989-90 y 1990-91. Comunicación en la 7ª Conferencia anual de la Asociación Internacional para la investigación sobre la personalidad del docente (AIRPE), El profesor ante las reformas, Salamanca, abril.

GÓMEZ, L.A. I SERRA, E. (1989). Sobre la salud mental de los profesores. *Cuadernos de Pedagogía*, 175, 60-67.

MANASSERO, M.A., FORNÉS, J., FERNÁNDEZ, M.C., VÁZQUEZ, A., I FERRER, V. (1995). Burnout en la enseñanza: análisis de su incidencia y factores determinantes. *Revista de Educación*, 308, 241-266.

MANASSERO, M.A. & VÁZQUEZ, A. (en prensa). Escala de autoatribución con cinco dimensiones causales: Desarrollo y validación. *Revista de Psicología Social Aplicada*.

MANASSERO, M.A., VÁZQUEZ, A., FERRER, V., FORNÉS, J. I FERNÁNDEZ, M.C. (1994). Burnout en profesores: Impacto sobre la calidad de la educación, la salud y consecuencias para el desarrollo profesional. Memoria final de investigación. Madrid: M.E.C.-C.I.D.E.

MANASSERO, M.A., VÁZQUEZ, A., FERRER, V., FORNÉS, J. I FERNÁNDEZ, M.C. (1995a). Relaciones entre atribución causal y nivel de estrés en la enseñanza. En M.T. Vega y M.C. Taberero (Comp.), *Psicología social de la educación y de la cultura, ocio, deporte y turismo*, (pp. 175-187). Salamanca: Eudema.

MANASSERO, M.A., VÁZQUEZ, A., FERRER, V., FORNÉS, J. I FERNÁNDEZ, M.C. (1995b). Burnout en profesores: impacto sobre la calidad de la educación, la salud y consecuencias para el desarrollo profesional. En L.M. Villar i A. Medina (Dir.), *Evaluación de programas educativos, centros y profesores* (pp. 391-422). Madrid: Universitas.

MARTÍNEZ, J. (1992). Salud y malestar docente en profesores de EGB: Estrés y absentismo laboral. *Revista de Psicología de la Salud*, 4, 115-140.

MARTÍNEZ-ABASCAL, M.A. I BORNAS, X. (1992). Malestar docente, atribuciones y desamparo aprendido: un estudio correlacional. *Revista Española de Pedagogía*, 193, 563-580.

MASLACH, C. I JACKSON, S.E. (1986, 1981). *Maslach Burnout Inventory*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologist Press.

PEIRÓ, J.M. (1992). Desencadenantes del estrés laboral. Madrid: Eudema.

PEIRÓ, J.M. I SALVADOR, A. (1993). Control del estrés laboral. Madrid: Eudema.

RODRÍGUEZ MARÍN, J. (1992). Estrategias de afrontamiento y salud mental. En J.L. Álvaro, J.R. Torregrosa i A. Garrido, *Influencias sociales y psicológicas en la salud mental* (pp. 103-120). Madrid: Siglo XXI.

THODE, M.L., MORÁN, S. I BANDERAS, A. (1992). Fuentes de malestar entre el profesorado de E.G.B. *Revista Española de Pedagogía*, 193, 545-561.

Casa Domar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES

PAPERS PINTATS
PINTURES
MARCS I MOTLLURES

Sant Miquel, 77
Tel. 971 72 14 83
07002 Palma de Mallorca

Una assegurança intel·ligent

tecno broker

Correduría de Seguros S. L.

Una assegurança eficaç

Productes comercialitzats en exclusiva

C/ Julià Àlvarez, 8 1r esq.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 13 35
Fax 971 76 07 52

- Llar
- Subsidi
- Medicina privada

TECNOSPORT

PISCINES

TENNIS

SQUASH

POLIESPORTIUS

GUNITATS

PAVIMENTS
POROSOS

C/ Gremi dels Boters, 19
07009 Palma
Tel.: 971 43 02 00
Fax: 971 43 14 80

C/ Deulosal, 19
Maria de la Salut
Tel.: 971 52 53 50

SANICALOR

Sales de bany

SANITARIS, GRIFERIA,
CERÀMICA, GRES,
CALEFACCIÓ,
AIRE CONDICIONAT,
ACCESSORIS DE BANY

Exposició

Ausiàs March, 38
Tel. 971 29 12 64
Fax 971 29 12 65
07003
Palma de Mallorca

Exposició, oficines i
magatzem

Gremi dels Boters, 19
Tel. 971 43 02 00
Fax 971 43 14 80
07009 Palma de Mallorca

Una experiència sobre l'Euro

Juan Luís Rodríguez Recio
Col·legi FP Sant Josep Obrer (Palma)

Dades informatives:

- *Centre escolar:*
Col·legi Sant Josep Obrer FP
- *Edat dels alumnes:*
17-18 anys
- *Curs:*
Segon curs de 2n Grau d'FP
- *Alumnes a l'aula:*
Dues aules de 35 alumnes
- *Assignatura:*
Economia (3 hores setmanals)

Introducció

Els continguts curriculars d'una matèria com l'economia, sigui en la quasi desapareguda FP o en qualsevol altra de les diverses denominacions en què apareix dins del nou Batxillerat LOGSE o en els Cicles Formatius mitjans o superiors, sempre ha plantejat, des del meu punt de vista, una sèrie de problemes.

Primer. La descripció teòrica d'uns conceptes bàsics econòmics, que són generalment de difícil comprensió, en freqüència allunyen els alumnes de l'economia.

Segon. L'oblit, crec que intencionat, que l'economia és una ciència social i, en conseqüència, preocupada per tot el context que ens envolta, donant un sentit esbiaixat del contingut, això no vol dir que s'hagi de deixar de banda la utilització de magnituds numèriques.

Tercer. L'alumne està en contacte diari, i cada vegada més, amb l'actualitat que es mostra en els

mitjans de comunicació, motiu pel qual se li han de donar els mitjans per poder-la comprendre.

S'ha de dir que aquest contacte en la majoria d'ocasions no és voluntari, sinó que es converteix en simple subjecte passiu de decisions econòmiques que s'apliquen i que afecten el seu entorn (contractes en pràctiques, beques, oci...)

L'equip guardonat

Amb aquests precedents l'alumne es distancia dels temes de l'economia, donant per suposat que és una assignatura més per omplir la sobrecarregada llista d'assignatures.

El mètode que he utilitzat al llarg dels últims anys en el meu centre com a responsable de l'assignatura, ha estat d'intentar acostar la realitat diària a l'alumne, fer-li entendre que els esdeveniments econòmics del moment l'afecten, que els telenotícies, els diaris, els setmanaris... parlen de coses que poden ser enteses, que la majoria de vegades el llenguatge criptogràfic que es fa servir amaga elements fàcilment intel·ligibles i que, conseqüentment, no els ha de fer por; que amb unes claus bàsiques poden arribar a comprendre conceptes com *inflació*, *PIB*, *globalització*, *privatització*, *Unió Europea*, *euro*...

El recurs didàctic que més he utilitzat al llarg de tots aquests anys ha estat sempre el periòdic; la primera cosa que es comenta en començar l'hora lectiva són les principals informacions econòmiques del dia, i amb elles se'n fa un dossier.

Amb aquestes premisses, per exemple, hem realitzat treballs sobre els pressuposts de l'Estat i de la Comunitat Autònoma; treballs per entendre la Borsa de Valors en què es concedeix a cada alumne una certa quantitat de diners i ell ha de triar els títols a comprar seguint les seves cotitzacions durant un trimestre i, així, saber la seva evolució. A partir d'aquest treball arriben a diferenciar què és l'economia monetària i la real.

Seguint aquest camí se'm va plantejar poder donar a conèixer la pròxima implantació de la nova moneda única: "l'EURO", tot el que es relaciona amb la Unió Europea i les seves institucions, però des d'una perspectiva lúdica.

El treball

El Centre Balears d'Europa convoca cada any un concurs en els centres escolars de les Illes Balears sobre algun tema relacionat amb el procés de la Unió Europea (el "*Premi Europa per a joves estudiants*")

L'any passat el tema elegit per l'organització va ser "**l'Euro**", amb l'objectiu de promocionar entre els joves el coneixement de la nova moneda europea.

Amb l'aprovació dels alumnes, es va decidir de participar-hi.

L'atractiu del premi, que consistia en un viatge a Brussel·les durant cinc dies i conèixer les institu-

cions europees que s'ubiquen allà, va ser un dels motius de la resposta positiva.

El plantejament que ens van fer va ser que s'hauria de realitzar en qualsevol suport o mitjà, un treball consistent en explicar els elements bàsics de la meua moneda.

A partir d'aquesta idea, els vaig demanar que la seva elaboració fos una tasca pensada per tal que pogués ser manejada pels diferents sectors de la població amb més dificultats d'entendre i comprendre els assumptes econòmics.

D'aquesta manera, l'equip amb el seu treball hauria de fer interpretar a un nin, a una persona major, a un discapacitat o a un jove, què és l'euro, per a què serveix, per què s'introdueix i qui decideix aquest camí tan important en la vida quotidiana. El canvi de paper, és a dir, el que el seu objectiu fos explicar a altres persones una matèria que no dominaven, els va fer operar de manera innovadora i així resoldre la problemàtica de ser clar i concís en els conceptes i continguts que anaven a manejar.

El resultat

En total es varen elaborar 15 treballs en grups de 4 persones; els temes triats anaven des de l'elaboració d'un conte infantil sobre l'euro a una entrevista radiofònica

L'equip, amb el seu treball, hauria de fer interpretar a un nin, a una persona major, a un discapacitat o a un jove, què és l'euro, per a què serveix, per què s'introdueix i qui decideix aquest camí tan important en la vida quotidiana

dedicada a la tercera edat, passant per un vídeo amb format de telediari amb notícies sobre l'euro, un calendari amb les dades més significatives del procés de construcció europea...

Amb els treballs no es pretenia de substituir la informació exhaustiva que donen els mitjans de comunicació, entitats bancàries o oficials. L'objectiu era d'alleugerar el material i que aquest fos atractiu.

Al certamen s'hi varen presentar al voltant de 60 treballs de totes les Illes Balears, tant de centres

públics, com privats o concertats. Quedaren 10 finalistes, entre els quals hi havia 4 treballs elaborats per alumnes de Sant Josep. El primer premi se'ns va atorgar per una pàgina WEB que havia realitzat un dels grups que feia servir el suport informàtic per donar a conèixer l'euro de manera amena. La WEB consta d'un joc, una calculadora de conversió i uns enllaços amb pàgines WEB oficials amb informació detallada sobre l'euro.

Conclusió

Crec que la conclusió que en puc treure és la següent: el fet de fer sortir els elements bàsics econòmics de l'estricta àmbit dels grans especialistes o estudiosos i fer-los arribar als alumnes de les edats descrites al prin-

cipi és una via de treball que dóna bons resultats.

D'aquesta manera els meus alumnes han treballat uns temes als quals abans difícilment tenien possibilitats d'arribar.

Fer comprendre la realitat: desigualtat social, comerç injust, creixement, recursos limitats, ecologia, reforma laboral, serveis públics, països subdesenvolupats, solidaritat, etc. analitzats

des dels discurs analític i no pseudo sentimental, és un dels objectius que s'haurien de marcar en els continguts de l'assignatura d'Economia.

P.D.

1. L'any passat el treball que es presentà al "Concurso Premio Europa para jóvenes estudiantes" versà sobre el Tractat d'Amsterdam. L'orientarem des de la perspectiva de com afecta les Illes Balears i el seu caràcter insular dins la Unió Europea.

2. Els dies que vàrem passar aquell estiu a Brussel·les com a premi foren molt agradables, i ens varen permetre de conèixer les institucions que ens governen en aquesta Unió Europea, que hauria de ser quelcom més que l'Europa del mercaders. □

Ara tenir un piano és més fàcil

Sense necessitat de comprar-lo, decideixi

LLOGUER-OPCIÓ COMPRA

Si el seu fill o filla comença a estudiar piano, vostè ha de pensar en la necessitat de tenir un piano a casa seva.

És lògic que la decisió de comprar-lo definitivament la prengui segons els resultats del curs.

No es preocupi: MUSICASA li soluciona aquest problema.

MUSICASA li cedeix un piano, acústic o digital.

NOMÉS PER 8.700.- ptes. mensuals, més quota inicial de 28.990.- ptes. Per exemple:

Si vostè decideix comprar el piano que li vàrem cedir, fa un any o més, o qualsevol altra marca,

li descomptarem 133.300 ptes.-

AIXÍ DE FÀCIL

YAMAHA

MUSICASA

Pl. Es Fortí (cantonada Passeig Mallorca), 1
Palma de Mallorca
Telf. 971 281559

SERVEI DE
LLIBRES
ESTRANGERS
LLIBRES
DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES
I LLIBRES
INFANTILS

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 971 71 38 21
07002 Palma

ESPECIALISTES EN ARTICLES
DE MUNTANYA, CAMPING,
ESQUÍ I ESCALADA

ES
REFUGI

Via Sindicat,
21 pati interior.
(antic edifici del
Sindicat Forà)

T'EQUIPAM PER A
L'AVENTURA

Butlleta de subscripció a PISSARRA¹

Nom i llinatges: Tel:

Adreça: CP: Població:

Se subscriu a PISSARRA al preu anual de 1.500 ptes. que abona mitjançant:

- taló bancari o gir postal a nom de l' STEI
 càrrec al compte bancari ²

(1) Els afiliats i afiliades a l' STEI reben PISSARRA de franc

(2) En aquest cas heu d'emplenar l'ordre bancària

ORDRE DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom de l'entitat: Adreça:

Localitat: CP:

ENTITAT	OFICINA	DC	COMPTE

Sr. Director:

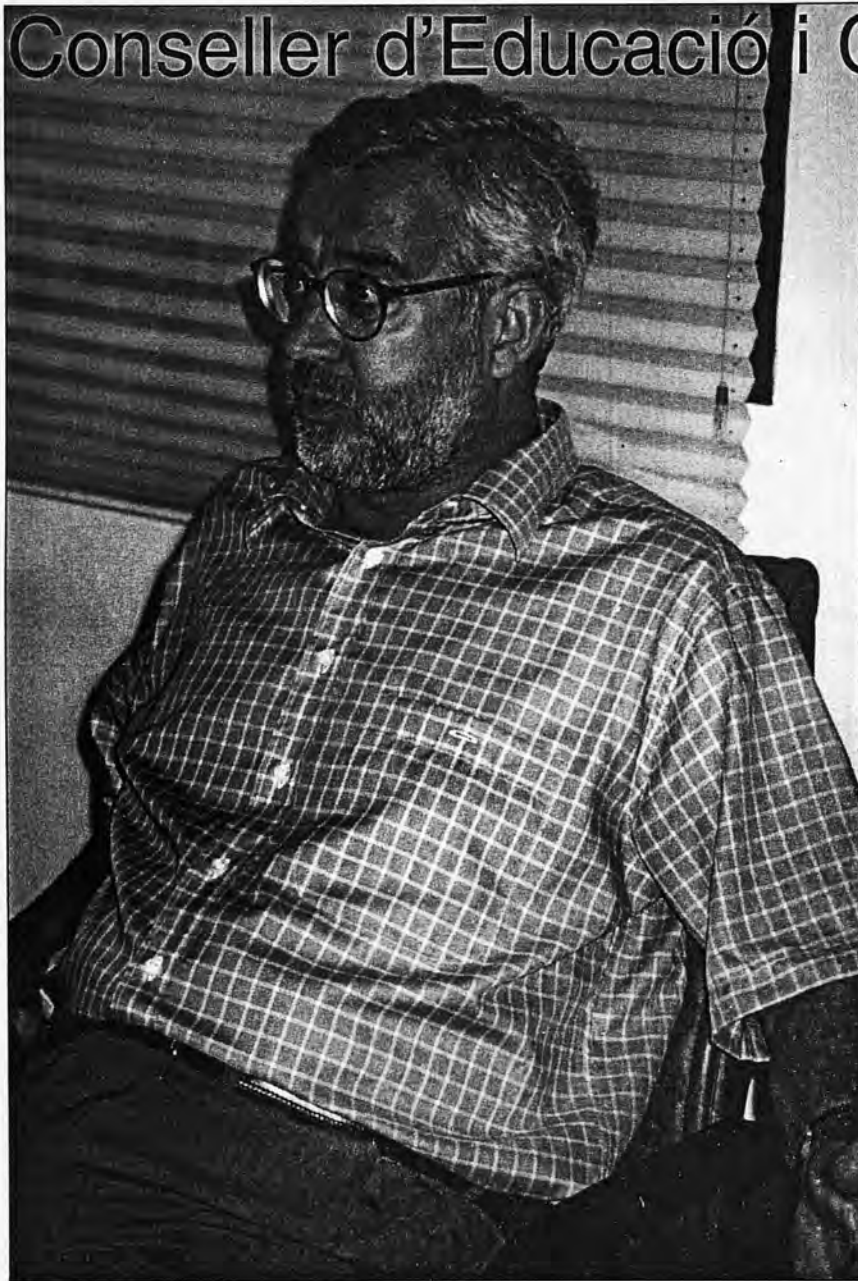
Sou pregat d'atendre a partir d'aquesta data, i fins nou avís, els rebuts que us presentarà el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI) amb càrrec al compte indicat.

....., de de 199...

(signatura)

Damià Pons

Conseller d'Educació i Cultura

Va néixer a Campanet. Té 48 anys. És casat i té un fill i una filla.

És Doctor en Filologia Catalana. Catedràtic d'Institut i, en l'actualitat, professor de la Universitat de les Illes Balears.

Ha publicat nombrosos articles de temàtica literàriocultural a diferents revistes de les Balears i de Catalunya. En l'àmbit de la creació literària, és autor de tres reculls de poemes: Teranyina, Mapa del Desig i Territori d'Incògnites. Els seus treballs d'investigació històricocultural més destacats són els llibres "La Almudaina" en l'època de Miquel S. Oliver (1987) i Ideologia i Cultura a la Mallorca d'entre els dos segles (1988).

És militant del PSM des de l'any 1977. Ha estat membre en diverses ocasions de la seva Junta Executiva i a hores d'ara és el president del seu Consell Nacional de Direcció Política.

Entre els anys 1995 i 1999 fou diputat al Parlament de les Illes Balears i el conseller-president de la Comissió de Cultura i Patrimoni Històric del Consell de Mallorca.

El 28 de juliol de 1999 va prendre possessió del càrrec de conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears.

Una llarga xerrada amb el nou conseller d'Educació i Cultura, Damia Pons, ens ha permès de conèixer amb profunditat quins són els objectius que el Govern de Progrés s'ha marcat de cara a la gestió del nostre sistema educatiu. L'entrevista fou llarga, llarguíssima, però, hem pensat que valia la pena dedicar-li les pàgines necessàries a la revista. Ens interessa molt copsar el tarannà del nous responsables d'Educació i saber quines són les principals línies d'actuació, les seves prioritats i la seva postura enfront dels problemes que el nostre sindicat considera fonamentals (millora de la qualitat de l'ensenyament, mapa escolar, formació del professorat, homologació, diversitat, normalització de la llengua ...)

Creïm que després de llegir aquesta llarga entrevista podreu percebre la frescor d'uns nous aires que, provinents de l'esquerra progressista del país, vénen a netejar una certa xafogor ambiental, produïda pel conservadorisme d'aquests anys passats. Esperam que aquest nou clima ens faciliti a tots la feina.

PISSARRA.- Quins són els grans trets de política educativa que impulsareu?

Damià Pons.- En primer lloc, esmentar el nostre interès per organitzar un sistema educatiu, adaptat al màxim a la realitat lingüística, cultural i socioeconòmica del nostre país. Això vol dir que de tota la normativa estatal se n'han de fer versions adaptades al màxim a la realitat d'aquí. Vol dir també, que s'ha de generar normativa específica per a les Illes Balears; i sobretot, vol dir que s'han de fer una sèrie d'intervencions en matèries curriculars i en matèria d'utilització del català com a idioma vehicular de l'escola, i en matèria de formació professional adaptades al sistema laboral d'aquí, etc.

El segon gran objectiu és que el sistema educatiu de les Illes Balears sigui un sistema que tingui la màxima capacitat de rendiment i màxima capacitat d'oferir formació de qualitat; per això, el sistema educatiu ha de disposar d'una sèrie de recursos humans i tècnics que, en la mesura que aquesta administració pugui, procurarà anar propiciant. També pretenem aconseguir una sèrie de fites importants com són: que la ràtio professor-alumne sigui la recomanable, que les instal·lacions dels centres educatius, equipaments, laboratoris, etc, siguin els idònics. Evidentment, tot això orientat cap a l'objectiu de minvar el màxim possible el fracàs escolar i fer que l'escola sigui un espai de formació cívica i laboral, tot sempre lligat a la idea de l'escola com a instrument d'integració i de cohesió social. L'escola com l'espai on els ciutadans d'aquest país socialitzin un conjunt de referències culturals i cíviques compartides que donin una certa solidaritat interna a la societat de les Illes Balears.

Ara bé, la meua sorpresa ha estat que quan he arribat aquí he trobat que el nostre sistema educatiu té mancances d'allò que és

absolutament primari i bàsic, molt superiors a allò que jo pensava que tenia, tot i conèixer bastant el nostre sistema. Constatam una gran quantitat de mancances en instal·lacions i equipaments que requereixen grans recursos econòmics. Això ens reafirma en allò que ja sabíem: que vivim en el país que té les finances públiques més miserables de tot l'Estat, amb una capacitat d'inversió en obra pública de primera necessitat, com és l'obra pública escolar, molt escassa. Això realment és allò que fa que aquell projecte d'oferir una educació adaptada al màxim a la realitat del país i amb el màxim nivell de qualitat falli per mancances fonamentals.

Ja ens hauria anat bé si la Conselleria d'Hisenda no hagués actuat tan frívolament i hagués fet cas a l'STEI

PISSARRA.- L'STEI, l'any passat, va llançar la idea de fer un debat, potenciat per les mateixes institucions, sobre què entenem per "qualitat de l'educació", perquè tal vegada no tots entenem el mateix.

Damià Pons.- Crec que seria un debat absolutament encertat i necessari perquè, efectivament, hem d'evitar el perill de convertir el terme "qualitat" en una espècie de talismà, o que no sigui més que una pura declaració d'intencions retòriques. Per això crec que seria una gran idea veure què entenem per educació de qualitat i què n'esperam d'una educació que sigui tinguda com a de quali-

tat, i veure si sobre això tota la societat, els polítics, els professionals de l'educació, etc. som capaços d'arribar a un consens. Per tant, des de la Conselleria, sense cap temor ni un, podem propiciar que aquest debat es realitzi, perquè creim amb la participació i en la correcta utilització de conceptes tan importants com aquests.

PISSARRA.- En parlar de la manca de recursos econòmics, record que fa uns dies un director general de la Conselleria de Presidència deia públicament que l'STEI tenia raó quan, en el seu estudi, va reclamar que la partida per finançar la transferència havia de ser almanco de 56.000 milions. Abans, però, l'exconseller Rami havia manifestat que l'STEI no entenia de temes macroeconòmics, i el Sr. Ferrer, per la seva banda, ens aconsellava de no fer política en minúscula en qüestió de números. Què en pensau d'això?

Damià Pons.- La primera cosa és que l'STEI va ser qui més es va acostar a les xifres reals dels costos de l'educació a les Illes Balears. Però, probablement les xifres del 99 ja demostren que també l'STEI es va quedar curt. És dir, l'any 99 s'haurà gastat més en educació que els 56.000 milions de pessetes, xifra que l'STEI considerava adequada. Així hi tot, ja ens hauria anat bé si la Conselleria d'Hisenda no hagués actuat tan frívolament i hagués fet cas a l'STEI. Des del Parlament se li va dir al Govern que no tenia una idea real del cost de l'educació i que fes cas a aquells que el coneixien més. Ara es veu clarament que els que varen fer política en minúscula varen ser ells, perquè varen acceptar unes transferències que venien de Madrid, d'un partit del seu mateix color i varen ser molt poc exigents i molt poc crítics amb la quantitat que se'ls oferia, i, en conseqüència, varen hipotecar el sistema educatiu de les Illes Balears per una bona partida

d'anys; afectant també el mateix finançament de la Comunitat Autònoma.

Segona cosa, també és evident que el Govern Balear va ser molt frívol i va fer política "a la menuda" quan, sense haver fet un balanç definitiu de quin era el cost real de l'educació i quines eren les urgències d'inversió en obra pública (edificis escolars) imprescindible, ja va donar un salt cap endavant, obrint nous camps de batalla en termes pressupostaris en concedir la gratuïtat de l'ensenyança del tram 3 a 6 anys, sense tenir l'ensenyament obligatori absolutament cobert. Aleshores el Govern Balear va actuar molt frívolament acceptant les competències per la quantitat que va acceptar; és evident que hauria d'haver fet cas a aquells que coneixien el sistema educatiu molt més que el Partit Popular que governava. Per tant, ja hauria anat bé si haguessin fet cas a l'STEI que va parlar d'una quantitat que s'aproximava al cost real que ha tingut enguany l'educació.

Tercera cosa, quan tot just han passat dos anys des de la transferència de competències educatives, han estat ells, no la nova administració, que han gestionat fins ara l'educació, i han hagut d'incrementar els pressupostos d'educació aproximadament en vuit mil milions de pessetes cada any. Per tant, són ells que es varen equivocar en 16.000 milions de pessetes quan acceptaren les competències d'educació, no som nosaltres que tot just fa un mes que som aquí. Això justifica sobradament que es plantegi una revisió de la transferència rebuda; que s'entri en contacte amb el govern de l'Estat i que es renegocii el cost de les competències. En el cas que no s'acceptàs renegociar,

el govern de l'Estat estaria obligat a establir un conveni amb el Govern Balear per fer un pla d'inversions que compensés les grans inversions que s'hauran de fer aquí si es vol posar el sistema educatiu mínimament al dia. I el

Haurem de disposar tota l'energia que faci falta per aconseguir la compensació econòmica que necessitam perquè l'educació en aquest país sigui de qualitat i presentable

PP de Balears està moralment i políticament obligat a ser aliat de l'actual govern i del Parlament Balear si pren una decisió en aquest sentit, per procurar aconseguir que Madrid sigui receptiu a les demandes que li plantegi el Govern Balear, que no serien més

La concertació del tram 3-6 anys certament que és quelcom molt positiu, ningú no ho qüestiona. El que passa és que el govern anterior va accelerar el procés més del que era recomanable, quan encara no tenia resolt el tema del finançament de l'educació obligatòria

que unes demandes per arreglar uns problemes originats pel govern anterior.

PISSARRA.- Fins on estaríeu disposats a arribar si a Madrid no volen renegociar les transferències ni constituir convenis? Fins quin punt la societat de les Illes s'hauria d'implicar i ser conscient del que ens hi jugam?

Damià Pons.- La societat de les Illes hauria de ser conscient de la prioritat que convé donar al tema de l'educació. El mateix govern n'és conscient. Però ens podem trobar sense els recursos per solucionar-lo i, aleshores haurem de disposar tota l'energia que faci falta per aconseguir aquesta compensació econòmica que necessitam perquè l'educació en aquest país sigui de qualitat i presentable. No puc assegurar que el PP a l'oposició i al govern de Madrid siguin o no sensibles al problema, però sí que crec que la contundència de les xifres que manejam és tan brutal que no hi pot haver partit responsable a l'oposició ni govern responsable, encara que no sigui l'autonòmic, que no reaccioni davant l'evidència. No parlem de mil o dos mil milions de pessetes, sinó d'una errada de mils de milions, feta pel PP de Balears, no pels que han succeït al PP de Balears en el govern de la comunitat.

PISSARRA.- Què es pot fer per compaginar la gran manca de recursos amb el compromís de gratuïtat del tram 3-6 anys?

Damià Pons.- Crec que el problema del finançament del sistema educatiu de les Illes Balears no ho hauria de ser només del govern, sinó de tota la comunitat educativa, de tots els sectors que hi estan relacionats. Hauria de ser una demanda de tots. La concertació del tram 3-6 anys certament que és quelcom molt positiu, ningú no ho qüestiona. El que passa és que el govern anterior va accelerar el

procés més del que era recomanable, obrint un nou front de compromís econòmic quan encara no tenia resolt el tema del finançament de l'educació obligatòria. És una qüestió de temporització. Aquest govern també és partidari de la gratuïtat de 3 a 6 anys, i que més voldríem que fos possible de 0 a 3 anys i tot! El problema és que els recursos públics són limitats i en tot moment s'han d'anar fent prioritzacions. De tota manera aquest front està obert; enguany ja s'assumeix l'escolarització de 4 a 5 anys, i l'any que ve assumirà la de 3 a 4 anys. Ho assumim així i no ens ho replantejarem; és una realitat que, evidentment, un govern progressista no pot desmuntar. Ara bé, això no fa res més que afegir *aigua a n'es banyat* i posar en evidència la frivolitat d'un govern que va prendre decisions sense haver fet números.

Què farà el govern actual? Intentar ser el màxim d'auster possible a l'hora de gestionar el sistema educatiu, tot i que de l'austeritat no se'n deriven grans recursos. Replantejarem els convenis de col·laboració amb l'Estat; procurarem destinar dels pressupostos generals de la comunitat els màxims recursos a educació.

Hi ha un altre tema conjuntural, que té un gran cost. És el tema de construccions escolars. Per afrontar l'obra nova pendent i reparacions dels edificis existents (malauradament molt d'ells en molt mal estat, cosa que no es va avaluar en el moment d'acceptar la transferència) el que pensam fer és recórrer a fórmules que permetin inversions immediates, però amortitzables a mig termini. Per això s'haurà de recórrer a fórmules de convenis amb ajuntaments, consells insulars, o fórmules de consorci que permetin en poc temps fer front a les inversions necessàries. En aquest sentit, en els primers contactes que hem fet amb ajuntaments i administracions, exceptuant aquelles administracions municipals que

ja tenen un gran endeutament i no en poden assumir més, en general, hem trobat que la predisposició és bona perquè entenen que ells com a municipis o consells

Per afrontar l'obra nova pendent i reparacions dels edificis existents s'haurà de recórrer a fórmules de convenis amb ajuntaments, consells insulars, o fórmules de consorci que permetin en poc temps fer front a les inversions necessàries

insulars necessiten resoldre ràpidament el problema i evitar futurs problemes d'escolarització.

PISSARRA.- Disposam d'un seguit de decrets i lleis que haurien de fer possible la normalització de la llengua a l'ensenyament. Té aquesta administració la voluntat clara de fer complir aquesta normativa? (Com enllestir de manera definitiva la manca de capacitat per fer ensenyament en català d'una petita part del

professorat? Com pensau convèncer aquesta part del professorat que facin el reciclatge? Com pensau corregir les mancances en l'aplicació del Decret de NL detectades a la privada concertada?)

Damià Pons.- Abans he dit que nosaltres acceptàvem la normativa de l'anterior govern en matèria de llengua i d'educació. Pens, també, que la majoria d'ensenyants d'aquesta comunitat saben que aquest govern amb aquesta normativa va de veres. Estam disposats a aplicar-la i perquè sigui aplicable comptarem amb la pròpia responsabilitat del professorat pel que fa a obtenir la capacitació necessària. Pens que la immensa majoria del professorat ho entendreà així. L'administració, per la seva banda, està disposada a afavorir el màxim la realització del reciclatge i aquesta adaptació a la normativa d'ensenyament en llengua catalana que el Decret de Mínims estableix que s'ha d'implantar a tot el sistema educatiu, públic i concertat. Crec que els ensenyants que han estat més reticents fins ara ho eren perquè intuïen que hi havia una administració que en matèria d'educació i

ment. Té aquesta administració la voluntat clara de fer complir aquesta normativa? (Com enllestir de manera definitiva la manca de capacitat per fer ensenyament en català d'una petita part del

llengua només feia una sèrie de jocs retòrics, que ni tan sols ells mateixos s'acabaven de creure. A més a més, amb els seus actes eren molt poc exemplaritzants. Ara bé, les coses han canviat i

pens que la gent intueix que aquesta administració considera aquesta una qüestió estratègica, no només per al sistema educatiu, sinó per a tota la societat. Per tant, esper que sabran adaptar-se a la nova situació. Que sàpiguen que l'administració intentarà facilitar-los aquesta tasca al màxim; però que sàpiguen, també, que aquesta administració ja no va de jocs retòrics pel que fa al compliment de la normativa existent en matèria de llengua i d'educació.

PISSARRA.- En el programa del Govern de Progrés queda palesa la intenció d'anar ampliant les transferències als consells insulars. Us heu plantejat també la transferència d'Educació?

Damià Pons.- En el pacte de govern, en què la transferència de competències als consells insulars és prou abundosa, no es parla de la transferència del sistema educatiu. Es poden transferir determinades coses als consells, però personalment no som partidari de fragmentar el sistema educatiu de les Illes Balears en tres consells insulars i que cada un d'ells sigui l'administració en matèria d'educació. Crec que no seria gens recomanable ni convenient. Hi ha d'haver un sistema educatiu d'Illes Balears, amb descentralització de gestió especialment cap a Menorca, i Eivissa i Formentera, que s'han de convertir en delegacions territorials amb capacitat de decisió en moltes coses. Jo demanaria tranquil·litat i rigor per tractar aquest tema, tota vegada que el sistema educatiu és una maquinària molt complexa i de gran repercussió.

PISSARRA.- Educació de persones adultes. Des de l'STEI reclamam una Llei de Persones Adultes que contempli l'ensenyament reglat i el no reglat. Creim que són necessaris els contactes amb la Direcció General de Formació de la Conselleria de Treball per unificar esforços, recursos, programacions, titulacions, etc.

Damià Pons.- En el programa de govern, una de les iniciatives que ens comprometem a impulsar és, precisament, la Llei d'Educació d'Adults. És necessari que aquesta llei sigui l'instrument que cohesioni i integri tot el que afecta l'educació d'adults, reglada o no reglada. Per tant, procurarem que la Direcció General de Formació Professional estigui coordinada

Aquesta administració ja no va de jocs retòrics pel que fa al compliment de la normativa existent en matèria de llengua i d'educació

amb la Direcció General de Formació, integrada dins la Conselleria de Treball, per tal d'evitar duplicacions, rendibilitzar al màxim els recursos i, sobretot, donar el màxim de formalitat als programes de formació. En qualsevol

Personalment no som partidari de fragmentar el sistema educatiu de les Illes Balears en tres consells insulars i que cada un d'ells sigui l'administració en matèria d'educació

cas, creim que en matèria de Formació d'Adults i de Formació Professional sempre ha de prevaler la perspectiva de la Conselleria d'Educació.

PISSARRA.- Per quan es preveu l'aprovació de la Llei del Consell Social de la UIB? I la Llei del Consell Escolar?

Damià Pons.- La previsió és que la Llei del Consell Social de la Universitat s'aprovi abans de Nadal. Ja n'hem començat la revisió tenint en compte bàsicament les esmenes dels grups que estaven a l'oposició i que ara estan al Govern. Esperam que ben aviat es constitueixi el nou Consell Social i que comenci a ser operatiu.

Respecte a la Llei del Consell Escolar, dir que fa més d'un any que està aprovada i que l'anterior govern no la va voler posar en funcionament. El nostre plantejament és intentar que a finals d'any la llei estigui llesta, una vegada retocada lleugerament, sobretot en temes de representativitat. Aleshores es podrà constituir el Consell Escolar de les Illes Balears i convertir-lo en òrgan de participació de tota la Comunitat Escolar i de la societat en general, per tal que el sistema educatiu estigui en debat permanent, amb implicació del màxim de sectors possibles. Esperam que sigui aprovada abans de la tramitació dels pressuposts.

PISSARRA.- Tema de formació de professorat. L'anterior conseller se'n va anar sense firmar el decret corresponent. Què en feim ara?

Damià Pons.- El nostre plantejament és fer-ne una revisió ben aviat perquè ja sigui operatiu aquest curs, i intentar que tingui un caràcter quadriennal per tal de donar continuïtat als processos de formació del professorat, més enllà d'aquest curs.

PISSARRA.- Mapa escolar. Pensau consensuar-lo amb els representants de la comunitat escolar? Es farà un mapa conjunt que tingui en compte l'escola pública i la privada?

Damià Pons.- El mapa escolar s'ha d'afrontar definitivament. Si

s'ha de fer un mapa, facem-lo. El que és absurd és anar-ne parlant durant anys i anys i no resoldre'l en cap sentit. Pens que hi ha d'haver un mapa escolar, que sigui el màxim racional possible, que respongui a raons tècniques de veritat, més enllà de comportaments particularistes. L'administració ha d'aportar al mapa escolar una idea molt globalitzadora del sistema educatiu. Si no, hi ha el perill de creure que cada municipi i cada poble és el centre del món. Els centres educatius s'han de fer allà on convingui més, no allà on hi ha ajuntaments amb més capacitat de fer pressió. Així intentarem fer-ho.

Pública i privada són part del mateix sistema educatiu i en aquesta direcció volem fer feina. Intuec que, tal com van les coses en aquests moments en termes demogràfics, haurem de ser capaços d'elaborar un mapa escolar amb unes certes dosis de flexibilitat, perquè la realitat educativa és molt canviant, sobretot a Palma, Eivissa i determinades zones costaneres.

Es tracta, en definitiva de tenir una idea global, més enllà de particularismes. La pedra filosofal, però, seria que, a més de tenir clar on hi ha d'haver els distints centres, tenguéssim els diners per fer-los. Com que no és així, haurem de fer una cosa que políticament és molt delicada: establir prioritats.

PISSARRA.- Tema d'Inspecció. Es recolliran en el nou Decret d'Inspecció les antigues reivindicacions d'aquest cos? L'inspector, serà també "assessor"?

Damià Pons.- El Servei d'Inspecció necessita ser objecte d'una certa reforma en vistes a la seva millora laboral i salarial. La reforma passa per la redefinició del Servei, dignificat i valorat com una peça bàsica del sistema educatiu. Inspecció no ha de ser tan sols un servei de vigilància i con-

trol, sinó que també és un servei d'assessorament tècnic, a l'Administració educativa, per una banda, i als centres escolars, per l'altra. Els inspectors són, en molts de casos, el pont més directe entre la problemàtica específica de ca-

Els centres educatius s'han de fer allà on convingui més, no allà on hi ha ajuntaments amb més capacitat de fer pressió

da centre i els responsables polítics de l'Administració. Esper que el nou Decret d'Inspecció ajudi a la dignificació de la figura de l'inspector i dels inspectors com a cos.

Inspecció no ha de ser tan sols un servei de vigilància i control, sinó també un servei d'assessorament tècnic, a l'Administració educativa, per una banda, i als centres escolars, per l'altra

PISSARRA.- Quines són les actuacions previstes per a desenvolupar un model d'escola arrelada al nostre territori, llengua i cultura?

Damià Pons.- L'Administració educativa, malgrat que canviïn dels seus responsables, té una estructura amb vida per ella

mateixa, fonamentada en gran part sobre els professionals del sector que generen la seva pròpia dinàmica. En aquests moments hi ha tota una sèrie de coses en el forn que hem d'acabar de coure. És el cas, per exemple, de l'elaboració dels currículums propis de les Illes Balears, que en molts de casos ja estan quasi acabats. Es tracta d'acabar aquest procés que calcul que es pot enllestir durant aquest mateix curs escolar, i, per tant, pot entrar en vigor a partir del curs que ve.

Aquest serà un avanç molt considerable en l'adaptació del sistema educatiu a la nostra realitat. Després, hem d'atendre problemàtiques específiques que es plantegen a la societat de les Illes Balears, sobretot en determinades zones de Mallorca i Eivissa, on el grup social és de cada vegada més heterogeni, amb col·lectius d'origen extern molt diversos i que generen dins l'escola unes problemàtiques que s'han d'afrentar adequadament. Això passa, per exemple, per fer tallers de llengua i cultura i programes d'educació compensatòria. Creim que l'escola ha de ser un instrument i un espai d'integració i cohesió social d'aquesta societat tan heterogènia que s'està configurant a les Illes Balears.

PISSARRA.- Pensant en aquesta problemàtica social, no seria necessari, tal com fa temps que apunta l'STEI, un canvi en l'organització tradicional de l'escola fins a introduir nous elements com, p. ex., la figura de l'educador social?

Damià Pons.- Jo estaria d'acord amb aquest plantejament, però el problema és el de sempre: veure quins serien els costos derivats de la introducció d'aquest personal especialitzat en tractament de problemàtiques socials a dins l'escola. Sospito que ara com ara no és del tot viable. Hi hauria un camí entremig que seria potenciar que els orientadors, els professors de suport i els mateixos

tutors siguin conscients que l'escola permanentment ha de projectar la seva atenció cap a les problemàtiques externes. Això vol dir que és necessari que hi hagi un contacte entre el personal de serveis socials del barri o municipi per treballar conjuntament, i ampliar les línies de col·laboració entre l'escola i l'exterior. Aquest seria un camí que s'hauria de fomentar.

Seria desitjable que l'Administració pogués assumir aquesta proposta que apuntau, però no ho veig possible en aquests moments, mentre no haguem resolt coses més bàsiques, que no més importants.

PISSARRA.- S'impulsarà un procés de negociació, consensuat i pactat en matèria de personal?

Damià Pons.- És evident que aquesta administració procurarà tenir amb els sindicats una relació el màxim de fluida possible. Converses i negociacions, totes les que facin falta, i desitjaríem que les coincidències amb els sindicats fossin *el pa nostre de cada dia*. Les divergències que hi hagi sobre la marxa, derivades de les deficiències de pressuposts i que puguin afectar alguns temes de personal, evidentment formen part de les servituds d'haver-se d'ajustar als pressuposts públics, sempre limitadíssims. En qualsevol cas, la nostra predisposició per negociar, dialogar i arribar a acords és absoluta. Si no fos possible, haurem d'assumir les divergències que hi pugui haver.

PISSARRA.- Heu manifestat públicament que el Govern del Pacte de Progrés assumeix el repte de l'homologació retributiva i de drets socials dels funcionaris docents amb la resta de funcionaris. Pensau deixar-ho tal com us ho heu trobat o pensau renegociar el tema amb els sindicats?

Damià Pons.- Un dels acords entre els partits que formam el

Govern de les Illes Balears és el compromís de l'homologació del personal docent i no docent d'Educació amb la resta dels funcionaris de la Comunitat Autònoma. És un objectiu assumit pel Pacte de Progrés i, evidentment es durà

Converses i negociacions, totes les que facin falta, i desitjaríem que les coincidències amb els sindicats fossin *el nostre pa de cada dia*

a terme. Una vegada en marxa el curs escolar contactarem amb els sindicats per iniciar la renegociació d'aquest tema d'una manera formal. Evidentment s'haurà de fer de manera escalonada. Els partits que formam el govern no hem canviat respecte a aquest tema: els funcionaris d'educació s'han d'anar convertint en funcionaris de la comunitat autònoma, definitivament. Hi ha un procés,

encara en marxa, de traspàs d'una administració a l'altra que esperam que prest s'acabarà.

Mentrestant s'aniran fent els avançaments a compte de l'equiparació final, i així ho contemplen els pressupostos del 2.000, que ja preveuen una partida important per anar avançant cap a aquesta homologació.

PISSARRA.- En el mes de juliol es va signar un acord per tal que el professorat de privada concertada rebria una segona part de la seva homologació respecte dels funcionaris. És un acord que ja està signat, però també comencen a circular rumors per determinats centres sobre que la Conselleria no assumirà aquest compromís.

Damià Pons.- És evident que la conselleria assumeix els compromisos firmats amb anterioritat i l'única cosa que es pot fer és lamentar que hi hagi determinada gent que, en comptes de dedicar-se a la seva activitat professional, es dediqui a la intoxicació ideològica dins els centres concertats. L'educació concertada serà absolutament respectada per aquesta administració educativa, com a part del sistema educatiu amb un status específic a determinats nivells. Els compromisos assumits amb anterioritat són compromisos que consideram vigents. I, per favor, quan vegeu algú que qüestionï aquest compromís del govern, mirau-lo als ulls i mirau també la seva afiliació política, i probablement comprovareu que no es tracta d'un informador neutral, sinó un adversari polític del l'actual govern. Que ningú no es preocupi.

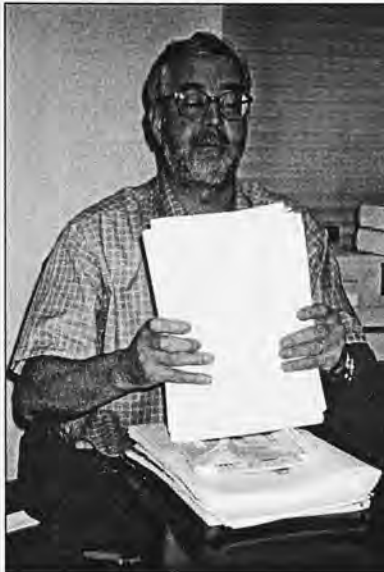
PISSARRA.- Quina línia seguirà aquesta Conselleria en matèria de normalització de la llengua i com es pensa evitar ser acusats d'intransigents i fonamentalistes en aquest tema?

Damià Pons.- És evident que el partit que ha governat durant 16 anys, ara a l'oposició, pot estar temptat d'utilitzar dos elements per desgastar aquesta Conselleria d'Educació i a aquest govern

en relació a l'Educació. Un element és presentar aquest govern com un govern contrari a l'educació concertada, i un altre és presentar-lo com a excessivament intransigent en qüestions lingüístiques. Estic segur que la nostra societat ja és suficientment madura com per no deixar-se manipular. Prova d'això és que quan a les eleccions es presenten partits polítics amb aquestes banderes solen fer el ridícul més espantós. Recordau que a les darreres eleccions hi va haver tanques milionàries pagades per ves a saber qui, i al final varen tenir 500 vots. Estam parlant d'una societat adulta, que els temes lingüístics i educatius els sap plantejar amb serenitat. Per tant, aquells que intentaran crear conflictes entre l'administració actual i l'ensenyament concertat o amb polítiques suposadament impositives, s'equivocaran. L'administració actual serà absolutament respectuosa amb l'ensenyament concertat i, per altra part, en matèria de normalització lingüística relacionada amb l'educació no farà res més que allò que la Llei de Normalització Lingüística i el sentit comú més elemental assenyalen, que és anar avançant cap a l'existència d'un sistema educatiu que utilitzi la llengua catalana com a llengua habitual en els centres, llengua d'aprenentatge, llengua de relació... Això no és res més que l'aplicació del que marca la Llei de NL que va ser aprovada per absoluta unanimitat dels parlamentaris de les Illes Balears. Això, per altra banda, és el que la majoria de la societat demana, amb tota tranquil·litat i forma part dels valors que la societat democràtica autònoma ha anat implantant a les Illes.

L'educació de les Illes Balears ha de pivotar sobre la llengua catalana com a llengua bàsica, amb l'aprenentatge d'altres llengües, la castellana, en primer lloc, que també s'han de saber bé. Tot això es concreta en dos camins, que l'anterior administració va establir, i que nosaltres seguirem

impulsant, que són el Projecte Lingüístic de Centre, en què cada centre defineix quin ha de ser l'ús i la relació de les llengües dins cada espai educatiu; i, després, l'aplicació del Decret de Mínims

que marca un horitzó que és que cada centre, en un termini de dos anys més, ha de tenir com a mínim un 50% de matèries impartides en llengua catalana. Aquesta normativa de l'administració anterior la farem aplicar

L'educació de les Illes Balears ha de pivotar sobre la llengua catalana com a llengua bàsica. Tot això es concreta en dos camins que són: el Projecte Lingüístic de Centre i l'aplicació del Decret de Mínims

amb serietat, solvència tècnica i tranquil·litat, tot sabent que la immensa majoria de la societat educativa ho veu amb bons ulls, i

sap que no va en contra de cap llengua, sinó a favor de la llengua pròpia del territori. Aquells que vulguin intoxicar la situació, introduir factors de temor, factors de possibles insinuacions de discriminació lingüística, etc. etc. tanmateix perdran el temps, perquè la societat de les Illes és una societat madura, que no es deixa enganyar per falsaris que només parlen de qüestions lingüístiques per defensar situacions de subordinació de la nostra llengua dins el sistema educatiu.

PISSARRA.- Què ha estat d'aquells 1.500 milions de pessetes per a normalització lingüística? Sembla que havien de ser per pagar al professorat de llengua catalana en els centres; nosaltres des de l'STEI hem volgut seguir la pista a aquesta important partida, però no n'hem pogut treure res en clar...

Ni vosaltres a l'STEI, ni jo, com a parlamentari, no li hem trobat el rastre ni la cua a aquesta partida de milions. A finals de l'any 98, quan el conseller presentava els pressupostos del 99 jo li vaig demanar què passava amb aquests diners, i el conseller es va fer el suec. Es tracta d'una partida que tal vegada va quedar diluïda dins la partida global de les transferències, i que possiblement no va ser destinada a les funcions concretes per a les quals havien de servir, aquelles que a Galícia, al País Valencià i a Catalunya anomenen serrells lingüístics, és a dir, compensacions de l'Estat a un sistema educatiu que ha d'afrontar despeses extraordinàries perquè disposa d'un idioma propi que requereix formació específica del personal docent. El cert és que no sabem si aquests 1.500 milions es varen consolidar o no. En tot cas, hi ha hagut un hermetisme bastant notable, que, fins i tot podria fer dubtar algú sobre si aquests milions varen ser realment transferits o no. □

I Congrés de llengua i ensenyament a Mallorca

El passat Congrés de Llengua i Ensenyament, celebrat a Palma el mes de maig passat, va suposar, sense cap dubte, una reflexió seriosa de la situació de la llengua catalana a tots els àmbits de l'ensenyament. Aquest congrés ha estat un punt de partida per a posteriors actuacions, moltes de les quals es troben recollides en les conclusions que a continuació us presentam (Entre els membres de la Mesa, Vicenç García, representant de l'STEI).

CONCLUSIONS

PROPOSTES

Àmbit institucional

1 Exigim que les institucions, a través de diversos estaments i mecanismes, apliquin la normativa vigent en matèria lingüística i es pugui així arribar a omplir de contingut real el sostre legal actual.

2 Vetlarem perquè els poders públics desenvolupin les lleis d'una manera favorable a la recuperació de la llengua catalana.

3 Reivindicam la responsabilitat dels governants a l'hora de liderar la consolidació d'un estat d'opinió favorable al canvi lingüístic.

4 Volem acabar amb la discriminació legal que implica la asimetria entre els drets i deures reconeguts entre el castellà i el català com a llengües oficials.

5 Desenvoluparem una reflexió rigorosa sobre la recta interpretació del sentit de l'oficialitat lingüística.

6 S'ha d'acabar amb qualsevol tipus de discriminació i l'única forma de fer-ho és aplicant la discriminació positiva per poder compensar la minorització que ha patit la nostra llengua al llarg de segles de repressió i persecució.

Àmbit social

1 Volem evidenciar que l'adquisició del català en aquest moment és l'única opció que garanteix la igualtat d'oportunitats entre els habitants de les Balears.

2 Hem de donar a entendre a la ciutadania i a l'Estat que el respecte de les diferents llengües i cultures és un exercici de democràcia avançada i de civilització.

3 Demanam el desenvolupament d'una pedagogia social clara i entenedora sobre els perills a què està exposada la nostra llengua i les prioritats per a la seva recuperació

4 Treballam perquè existeixi una necessitat real d'utilitzar la llengua catalana, cosa que donaria sentit a la nostra pràctica docent.

5 No demanam únicament la igualtat entre les diferents llengües sinó la prioritització de la llengua catalana, ja que a més de ser llengua oficial és la llengua pròpia del nostre territori.

Àmbit educatiu

1 Lluitarem per fer de l'escola una institució activa i prestigiosa capaç d'engrescar altres sectors socials en la recuperació i normalització del català i refermar l'autoestima col·lectiva.

2 Volem donar un tractament adequat a tots els individus procedents de grups lingüístics diferents que conviuen en el nostre territori i als quals hem de facilitar un procés d'integració que els permeti sentir-se arrelats a aquest país i, al mateix temps, valorar adequadament la seva llengua i la seva cultura d'origen, sense fer xarxes educatives paral·leles que acabarien tenint conseqüències perniciosos per a la bona convivència.

3 No acceptarem el manteniment de societats paral·leles en el nostre àmbit educatiu perquè volem evitar la divisió social i afavorir, conseqüentment, el desenvolupament democràtic.

ESTRATÈGIES

Àmbit institucional

1 Exigir que l'acompliment de la normativa vigent, quant a normalització lingüística en els centres, sigui motiu de revisió obligada per part de la

Inspecció Tècnica d'Educació, com a mínim, al mateix nivell d'exigència que ho són la resta de normatives.

2 Aconseguir que entre totes les Direccions Generals d'Educació s'estableixi una coordinació d'esforços, de personal i d'organització per donar un impuls seriós al procés de normalització lingüística.

3 Demanar el desenvolupament de tots els organismes dependents de les institucions implicats en el procés de normalització lingüística.

4 Treballar amb les institucions en convenis i campanyes concretes per afavorir les actituds lingüístiques favorables i fer del català una llengua necessària en aquesta comunitat.

Àmbit social

1 Elaborar materials per donar als docents, les associacions de pares i mares i la societat en general, les eines dialèctiques necessàries per poder explicar la necessitat de l'aprenentatge en català i per poder desfer els prejudicis sobre aquesta qüestió.

2 Denunciar la tergiversació i l'ocultament que els mitjans de comunicació i els responsables polítics fan en relació a la nostra realitat cultural.

3 Demanar l'existència d'un Decret d'Usos extensiu a tots els àmbits de la societat-comerç, esports, oci, etc, per garantir que l'esforç que realitza l'escola en aquest sentit s'equilibri amb la resta de la societat.

Àmbit educatiu

1 Donar recursos a les escoles per a la seva pròpia normalització lingüística i per constituir-se en un agent de mallorquinització de Mallorca.

2 Posar a l'abast dels educadors i dels alumnes els recursos adients per fer front a les circumstàncies especialment difícils que es puguin presentar (desconeixement de la llengua dels alumnes per part dels professors, diferències culturals acusades per motius religiosos o d'altres, marginalitat, etc).

3 Evitar la separació dels infants i dels joves en diferents centres escolars per raons de la seva procedència lingüística o cultural.

4 Protegir les zones d'urgent normalització lingüística, cosa que implicaria una major inspecció en el seguiment dels PLC.

5 Organitzar a la fi uns cursos de reciclatge de professorat, obligatori per a tothom i dins l'horari lectiu.

La conclusió general final incideix sobre dos eixos que es consideren fonamentals: la implicació i la fermesa en tots els àmbits: les institucions, la societat, els centres educatius i els individus. □

La Comissió Organitzadora

Treffpunkt

CURSO DE ALEMÁN

Aprender Alemany sense perdre el temps

Treffpunkt kompakt és el primer llibre d'introducció a la llengua alemanya bilingüe ambientat i contextualitzat en situacions típiques que es presenten entre alemanys-parlants i gent de parla castellana o catalana a Espanya, i sobretot en zones turístiques. Aquest curs comunicatiu, basat en tasques, consta de 6 lliçons bàsiques i més un capítol «Wieder zu Hause» que tracta alguns dels temes en *Präteritum* o *Perfekt*.

Treffpunkt kompakt està dissenyat per funcionar amb mòduls específics que permeten aprofundir sobre determinats temes. De moment oferim 3 mòduls específics per l'hoteleria:

- recepció
- restaurant
- servei d'habitacions

Autoestudi i classe

Treffpunkt kompakt ve acompanyat pel següent material:

- Cassettes amb 60 minuts gravats en diàlegs, exercicis i mostres de pronunciació
- Transparències en temes del llibre i altres en general
- Material fotocopiabla i complementari per a les activitats a classe
- Guia del professor

Nou!

Gramàtica bàsica de l'Alemanya

- 2 parts: explicacions i exercicis
- Bilingüe català-alemany
- Amb un apèndix de solucions
- Aproximadament 200 pàgines
- Disponible a la seva llibreria el novembre

Edita: ISI S.L.

Tel/FAX 971 75 04 86 e-mail : isi@jet.es

Pianos Can Garcias

1.951

Pere Josep Garcias (Pianer)

C/ Joan Maura, Bisbe, 10 - Palma (Mallorca) Tel. i Fax: 971 46 20 16

VENDES I LLOGUERS AMB OPCIÓ A COMPRA

**AFINACIONS · REPARACIONS · RESTAURACIONS
ASSESSORAMENTS · ACCESSORIS · TRANSPORTS**

Torre de l'Amor, 4 Apartat 142 E-mail: editorial.moll@oceas.es
Tel. (971) 724176 Fax 726252 Comandes Tel/Fax (971) 761422
07001 Palma de Mallorca <http://www.ocea.es/home.htm>

LLIBRES DE LENGUATGE

Tot un sistema d'aprenentatge fet per autors mallorquins pensant en les necessitats pedagògiques de les nostres escoles

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Primer curs: ANSA PER ANSA. QUADERNS 1,2,3.
Elisabet Abeyà, Maria Fortuny, Assumpta Mascaró i Andreu Terrades. Dotats amb fitxes de treball i Guia del mestre.

Iniciació a la lectura: DE MICA EN MICA. Sèrie de 20 llibrets de lectura progressiva. Text de Ramon Bassa. Dibuixos d'Aina Bonner.

Sèrie ALBA. Cada llibre acompanyat de la seva guia didàctica.
Autors: Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Díaz, Joan Lladonet i Immaculada Pastor.

Segon curs: **ALBA** 2
Tercer curs: **ALBA** 3
Quart curs: **ALBA** 4
Cinquè curs: **ALBA** 5
Sisè curs: **ALBA** 6

Llibres de lectura:

Col·leccions **AIXÒ ERA I NO ERA, TITELLES, TIRURANY i SOL ALT.**

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA E.S.O.

Cada llibre acompanyat de la seva guia didàctica.

Autors: Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Díaz, Joan Lladonet i Immaculada Pastor.

Primer curs: **LLENGUA CATALANA 1**
Segon curs: **LLENGUA CATALANA 2**
Tercer curs: **LLENGUA CATALANA 3**
Quart curs: **LLENGUA CATALANA 4**

Llibres de lectura:

Col·leccions **SOL ALT, LA FINESTRA, ILLES D'OR i BIBLIOTECA BÀSICA DE MALLORCA.**

I Congrés de Llengua i Ensenyament en Català

Comunicació:

Situació actual del català dins l'ensenyament privat i privat-concertat a Mallorca

Àngels Cardona Palmer i Paulí Aguiló Vicente.

Ponents, com a permanents de l'STEI.

- 1.- CONSIDERACIONS PRÈVIES
- 2.- MARC LEGAL DE LA LLENGUA CATALANA
- 3.- ENSENYAMENT EN LLENGUA CATALANA
- 4.- ESTUDI COMPARATIU DE L'ENSENYAMENT EN CATALÀ
- 5.- CONCLUSIONS FINALS
- 6.- PROPOSTES DE MILLORA

1. CONSIDERACIONS PRÈVIES

- 1.1 Presentació
- 1.2 Fonts d'informació
- 1.3 Marc d'investigació
- 1.4 Especificació general

1.1. Presentació

Aquest comunicat ha estat elaborat en representació de l'STEI per Àngels Cardona i Paulí Aguiló amb la motivació de conèixer quina és la situació de la llengua catalana dins l'àmbit de les escoles privades i privades concertades a Mallorca.

1.2. Fonts d'informació

Per a dur a terme aquest estudi, s'han consultat les fonts següents:

- *Revista Pissarra núm. 78*
(article elaborat per Tomàs Martínez)
- *Pla de reciclatge i formació lingüística i cultural de l'U.I.B editat pel Govern Balear.*
- *Dades de l'STEI (Curs 1.998-1999)*
- *Normativa legal*

1.3. Marc d'investigació

La investigació està realitzada sobre 104 escoles, de les quals 11 són privades i 93 privades concertades. Manca informació sobre escoletes infantils i guarderies. Per tant, considerant aquest fet, estimam un marge d'error d'un 5%.

1.4. Especificació general

Cal ressaltar que aquest estudi és bàsicament quantitatiu, ja que no disposam de dades i mitjans adients per a fer una valoració qualitativa.

2. MARC LEGAL

- 2.1 Constitució (1.978)
- 2.2 Estatut d'Autonomia (1.983)
- 2.3 Llei Normalització Lingüística
(Llei 3/1.986 del 29 d'abril).
- 2.4 LOGSE
- 2.5 Decret 92/1.997 del 4 de juliol

2.1. La Constitució de 1.978

L'ensenyament en llengua catalana a les Illes Balears, es fonamenta en la Constitució Espanyola de l'any 1.978, l'Estatut d'Autonomia, la Llei de Normalització Lingüística i el decret de 4 de juliol de 1.997.

L'article 3 de la Constitució, a més de considerar el Castellà com a llengua oficial de l'Estat, preveu que les altres llengües, seran també oficials en els respectius territoris d'acord amb els Estatuts de cada Comunitat Autònoma i declara que aquestes llen-

gües són patrimoni cultural objecte d'especial respecte i protecció.

2.2. L'Estatut d'Autonomia

L'Estatut d'Autonomia Balear, a l'article 3, declara la llengua catalana com a idioma oficial de la Comunitat juntament amb el Castellà. Reconeix el dret de conèixer-la i usar-la i declara que ningú pot ésser discriminat per causa de l'idioma.

A l'article 14è, reconeix la competència exclusiva de la Comunitat Autònoma per a l'ensenyament de la llengua catalana i encomana als poders públics de la comunitat, la seva normalització, i l'article 10è apartat 21è, el foment de la cultura de la investigació i de l'ensenyament de la llengua de la comunitat Autònoma.

2.3. La Llei de Normalització Lingüística

La Llei de Normalització lingüística 3/1.986 del 29 d'abril, té com a objectiu el desenvolupament de l'article 3r de l'Estatut d'Autonomia que és el d'assegurar el coneixement i l'ús progressiu del Català com a llengua vehicular a l'àmbit de l'ensenyament i dedica el Títol III a la declaració de la llengua catalana com a llengua oficial a tots els nivells educatius, a l'obligació d'ensenyament en àmbit no universitari de la llengua i literatura catalanes, reclama al Govern els mitjans necessaris encaminats a fer realitat l'ús normal de la llengua catalana com a llengua vehicular a tots els centres docents. Regula la formació del professorat i les condicions que aquest ha de reunir quant a competència lingüística.

2.4. La LOGSE.

Per altra banda, la LOGSE i els diferents decrets que la desenvolupen, fan menció expressa a que l'ensenyament de i en llengua catalana han d'ésser objecte d'estudi i normalització.

2.5. Decret 92/1.997 del 4 de juliol

El Decret 92/1.997 del 4 de juliol, s'ocupa dels mecanismes jurídics i de planificació, entre ells el Projecte Lingüístic de Centre, que han de possibilitar la implantació progressiva de l'ensenyament en llengua catalana, i estableix unes pautes específiques per a cada etapa educativa i incorpora una nova regulació per a l'aprovació del material didàctic. Al mateix temps, el Decret preveu la projecció de la nostra llengua com a vehicle normal de relació i de comunicació en l'àmbit docent.

3. ENSENYAMENT EN LLENGUA CATALANA

3.1. Centres

- Xifres
- Projecte Lingüístic

3.2. Alumnat

- Infantil
- Primària
- Secundària

3.3. Professorat

- Reciclatge.

3.1. Centres

3.1.1 Xifres

Quadre núm. 1 - ENSENYAMENT EN CATALÀ PER CENTRES %				
	Núm. Escoles	Tot en Català	Àrees en Català	Res en Català
E. INFANTIL	72	43%	37'5%	19'5%
PRIMÀRIA	89	25'8%	52'8%	21'4%
ESO 1r CICLE	72	22'2%	73'7%	4'1%
ESO 2n CICLE	66	16'6%	77'4%	6%

Quadre núm. 2 CENTRES QUE IMPARTEIXEN PARCIALMENT CATALÀ DESGLOSSAT PER ÀREES													
	Centres	C. Medi	E. Artística	Música	E. Física	Matemàtiques	Religió	Tecnologia	Optativa	C.Naturals	C. Socials	Biologia / Geologia	Física i Quírmica
Primària	47	95%	66%	53%	46'8%	8'5%	27'6%						
ESO 1r cicle	53		43'4%	52'8%	32%	23'6%	43'4%	20'8%	18'8%	64'1%	71'7%	0%	0%
ESO 2n cicle	51		37'2%	47%	29'4%	25%	35'2%	13'7%	23'5%	58'8%	68'6%	1'9%	3'7%

A manera de comentari:

Quadre núm. 1

Des de la implantació de la Llei de Normalització Lingüística 3/1.986 del 29 d'abril, fins a l'any actual, és ha dir, tretze anys després, s'observa que els centres que fan tot l'ensenyament en català no arriben, en cap cas, al 50%, marcant un notori descens des d' Infantil a Primària (17%) fins arribar, de manera escalonada, a un 16% al segon cicle d'ESO.

També resulta sorprenent amb les dades que disposem, observar que hi hagi un percentatge tan elevat de centres que no facin cap àrea en català. Cal remarcar que a Secundària és menys elevat el percentatge de centres que no fan cap àrea en català, però, com es veu clarament en el quadre núm. 2 que les àrees impartides en català tenen menys pes específic pel que fa a la utilització de la llengua catalana (Educació Física, Educació Artística).

Tot i que segons el Decret 92/1.997 de 4 de juliol, dóna un termini de 4 anys per assolir la meitat del còmput horari en Català, s'observa que, a 2 anys de la conclusió de l'esmentada regulació, la progressió, és insuficient i irregular.

Quadre núm. 2

Segons el punt 6.2 del reial Decret 92/1.997 de 4 de juliol, serà impartida en llengua catalana com a mínim, l'àrea de Coneixement del Medi i es veu, segons les dades, que només s'arriba a un 95% dels centres que fan l'ensenyament parcialment en català.

Pel que fa a l'ensenyament per àrees a Primària, la majoria s'imparteixen en català, entre un 50% i un 60%, però cal destacar d'una manera especial, l'alarmant descens en l'àrea de Matemàtiques amb un només 8'5% de l'ensenyament en català.

A Secundària, tant en el 1r com en el 2n Cicle, quasi totes les àrees estan per davall del 50% de l'ensenyament en català, manco les àrees tècniques (Biologia, Física i Química, Tecnologia, Optativa) que estan en uns nivells baixos, per davall del 20%.

Segons el punt 6.3 del Decret 92/1.997 del 4 de juliol, les àrees de Ciències Socials, Geografia, Història i l'àrea de Naturalesa, s'impartiran en llengua catalana, com a mínim en el primer curs d'aquesta etapa. Tot i que les àrees de Ciències Naturals i Ciències Socials tenen el percentatge més elevat de l'ensenyament en català, estan entre un 30% i un 35% sota el nivell mínim exigít per la llei.

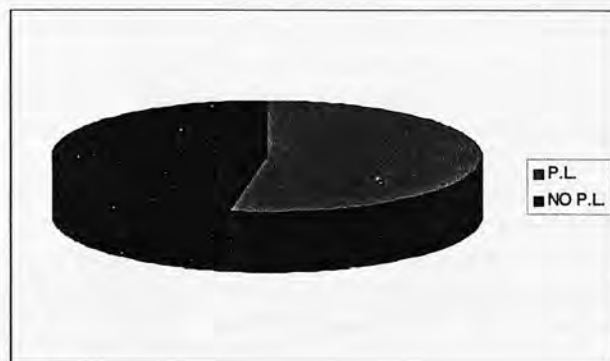
3.1.2. Projecte Lingüístic

D'un total de 104 escoles privades, tenen el projecte lingüístic enllestit 55 centres, i 49 no el tenen presentat. Això treu un percentatge d'un 52'8% de cen-

tres que tenen les pautes de la utilització normal dels centres programades i un 47'2% que no els tenen.

Segons el punt 1 del Decret 92/1.997 del 4 de juliol, els centres d'ensenyament no universitari, elaboraran el Projecte Lingüístic que serà el referent de la progressiva implantació del català fins al 50% de les àrees a les escoles durant el període 1.997-2001 on se suposarà efectiva la Llei de Normalització Lingüística. Per la qual cosa, deduïm que la planificació del català a les escoles és insuficient.

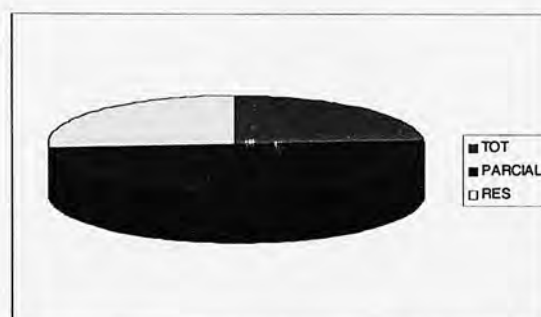
Quadre núm.3		
Núm. Escoles	Projecte Lingüístic	Sense P. Lingüístic
104	55	49
	52'8%	47'2%

3.2. Alumnat

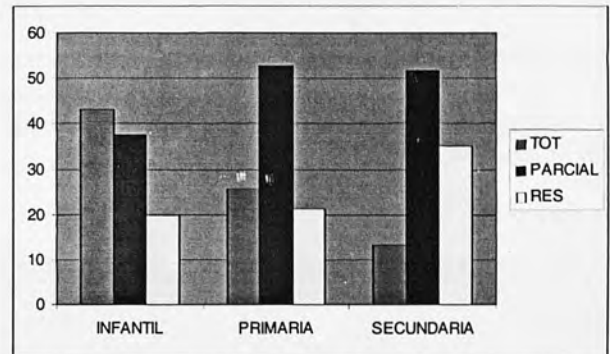
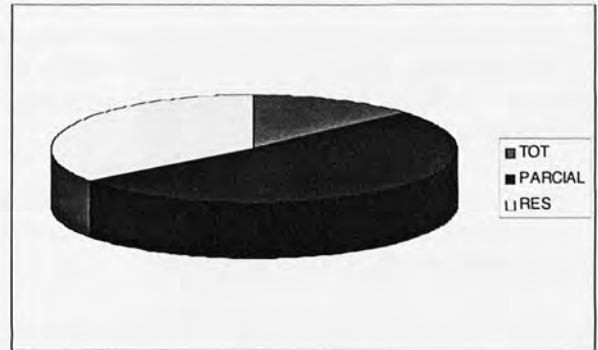
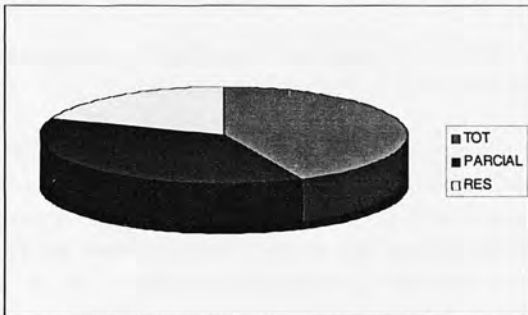
TOTAL ALUMNES: 48.029

Quadre núm. 4 RELACIÓ ALUMNES - ENSENYAMENT EN CATALÀ		
TOT	11.431	23'8%
PARCIAL (ÀREES)	23.888	49'7%
RES	12.708	26'5%

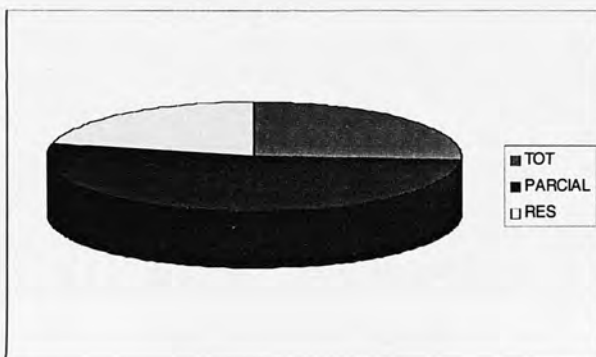

RELACIÓ ALUMNES-ENSENYAMENT EN CATALÀ PER ETAPES

Quadre núm. 5 - INFANTIL		
TOTAL ALUMNES: 8.298		
TOT	3.568	43%
PARCIAL	3.111	37,5%
RES	1.618	19,5%

Quadre núm 6 - PRIMÀRIA		
TOTAL ALUMNES: 20.637		
TOT	5.324	25,8%
PARCIAL	10.896	52,8%
RES	4.416	21,2%

A manera de conclusions:

Quadre núm. 4

La majoria d'alumnes reben alguna àrea en Català, aproximadament el 50%.

De cada 10 alumnes, 2'4 fan tot l'ensenyament en Català.

De cada 10 alumnes, 2'6 no fan res en Català.

Quadres núm. 5 i 6

El nombre d'alumnes que fan tot l'ensenyament en Català a Infantil i Primària, supera el nombre dels qui no fan cap àrea en Català.

Quadre núm. 7

A Secundària, el nombre d'alumnes que reben tot l'ensenyament en Català, representa menys de la meitat dels qui no reben cap àrea en Català.

Conclusió general

Ensenyar en llengua catalana no significa que el Català sigui la llengua vehicular del centre.

Quadre núm. 7 - SECUNDÀRIA		
TOTAL ALUMNES 19.094		
TOT	2.539	13,3%
PARCIAL	9.881	51,1%
RES	6.674	35%

3.3. Professorat

CAPACITACIÓ:

Per llei, la capacitat del professorat en llengua catalana, ve donada mitjançant un títol expedit per la Conselleria segons Ordre del Conseller de Cultura, Educació i Esports del 25 de març de l'any 1996. L'esmentat títol es pot aconseguir per tres vies diferents:

a) Junta avaluadora de Català, convalidant després les assignatures (llengua I, II i III) en el Pla de Reciclatge i completant la capacitat amb els mòduls d'aquest Pla.

b) Formació inicial, amb la convalidació de les matèries cursades a la Carrera i completant la resta amb les assignatures del Pla de Reciclatge.

c) Pla de Reciclatge. Consta dels següents certificats:
C.C.I.P (Capacitació Infantil i Primària)
C.C.S (Capacitació de Secundària)

Les professores i professors que estiguin en possessió del C.C.I.P, podran optar al títol de Professor en llengua catalana mitjançant la realització de Llengua III i didàctica II.

XIFRES

Quadre núm. 8 - RECICLATGE		
TOTAL DE PROFESSORS I PROFESSORES: 2.173		
RECICLATS	NO RECICLATS	EN CURS
1.129	913	131
51,9%	42%	6%

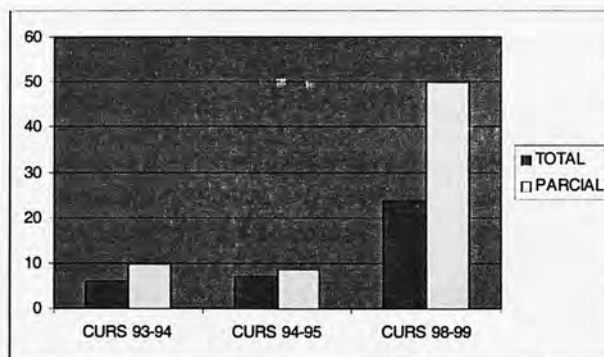

A manera de comentari:

D'aquest 51'9%, la majoria de professores i professors, disposa del títol de capacitat i un percentatge baix, el de professor en llengua catalana.

4. ESTUDI COMPARATIU

Quadre núm. 9 DE L'ENSENYAMENT EN CATALÀ TOTAL I PARCIAL PERCENTATGE D'ALUMNES					
TOTAL			PARCIAL		
CURS 93-94	94-95	98-99	93-94	94-95	98-99
6'2%	7'3%	23'8%	9'8%	8'5%	49'7%

Comentari:

Constatam un augment considerable respecte als anys anteriors (cursos 93-94 i 94-95).

Tot i l'esmentat increment, segons el punt 6.2 del real decret 92/1997 del 4 de juliol, serà impartida, com a mínim, un àrea en Català, per tant, sumant el total d'alumnes que fan tot l'ensenyament en Català i els qui ho fan parcialment, encara hi ha un 16% d'alumnes que no reben cap àrea en Català.

5. CONCLUSIONS FINALS

L'ensenyament de i en Català als centres privats de Mallorca és insuficient.

L'esmentada insuficiència és deguda a tres causes:

- Manca de voluntat política.
- Manca de dedicació de recursos econòmics.
- Manca de recursos humans.

Respecte als recursos humans, cal destacar el voluntarisme del professorat que s'ha reciclat sense cap mena de reconeixement ni incentivació, sempre fora de l'horari lectiu, utilitzant un horari personal.

6. PROPOSTES DE MILLORA

6.1. Per a incentivar la resta del professorat que encara no està reciclat (42%) s'hauria de fer a dos nivells:

- personal
- laboral

a) A nivell personal, fent l'esmentat reciclatge dins l'horari lectiu. Per ex. seguint el model del País Basc, que elaborà un Pla quinquennal en el qual, allibera de la docència el professorat durant el temps que està cursant el reciclatge.

b) A nivell laboral, el Conveni de l'Ensenyament Privat, hauria de tenir un apartat des del qual els centres incentivassin i animassin tot el professorat a reciclar-se.

6.2. Per dur endavant aquestes propostes manquen recursos econòmics. Per tant, la nostra proposta passa perquè es recullin legalment dins els pressupostos, unes dotacions específiques per dur a terme la Normalització Lingüística i una normativa que obligui al seu compliment.

6.3. Es demana una implicació i corresponsabilitat de les Entitats Titulars i Institucions, tot i que, en darrera instància, estatutàriament, la responsabilitat sobre l'ensenyament de i en llengua catalana recau sobre el Govern de les Illes Balears. □

**CENTRAL DE
VIATGES DE
FORMENTERA**

CONEIXES FORMENTERA?

TRUCA'NS

Informació i reserves

Avda. Joan Castelló i Gusch, 29
07871 Sant Ferran (Formentera)
Illes Balears - Spain

Tel 971 32 19 98

971 32 19 99

Fax 971 32 18 02

E-Mail: reservas@formentera-free-time.com
www.formentera-free-time.com

RESTAURANT

SA CREU

CUINA MALLORQUINA

MENÚ DIARI

Ctra. Manacor - Inca, km. 9
Tel. **971 83 02 46**
07520 PETRA

**BATEJOS - NOCES
COMUNIONS
MENJARS D'EMPRESA**

Delegació de l'STEI en un moment de la votació.

Vicenç García

El VII Congrés de la Confederació de Sindicats de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament (STEs), que s'ha celebrat a Los Alcázares (Múrcia), els propassats 24, 25, 26 i 27 de juny, sota el lema "Fent camí, construïm alternatives", i en el que han participat dues-centes persones delegades, ha conclòs, entre d'altres, amb els resultats que a continuació destacam:

1 L'exigència de la gratuïtat total del servei públic de l'educació, així com un finançament adequat dels objectius que es pretenen assolir amb la LOGSE; finançament que ha d'afectar totes les nacionals i regions de l'Estat, gestionin o no l'educació en el seu territori.

2 La proposta al MEC i a la resta d'administracions educatives per a la configuració d'una Mesa Estatal de Negociació d'aspectes educatius que, per ser norma bàsica, afecten tot l'Estat.

3 La proposta d'una redefinició de la composició del Consell Escolar de l'Estat com a veritable lloc de trobada i debat de totes les administracions educatives i dels distints sectors educatius de tot l'Estat.

4 La reclamació perquè s'agilitzin les transferències educatives pendents.

Pel que fa als aspectes de l'organització interna dels STEs cal destacar:

1 La potenciació d'uns òrgans confederals de debat i elaboració d'alternatives, les quals en el futur no es limitaran a l'àmbit de l'ensenyament.

2 La potenciació d'una forta presència davant les institu-

M. Àngels Cardona, amb altres membres de la Mesa del Congrés.

cions estatals de l'ensenyament, perquè encara que el procés de traspassos estigui a punt de concloure, les intencions expressades públicament per part de les administracions i de la majoria de forces sindicals i polítiques són de mantenir una forta estructura centralitzada que coordini les estructures autonòmiques.

3 La potenciació de la presència internacional del model sindical que representam.

El Congrés va acabar amb l'elecció del nou Secretariat. Les persones que representaran l'STEI el proper curs a la Confederació són Paulí Aguiló, Gabriel Caldentey i Vicenç García.

Aquest Congrés ha estat per nosaltres una continuació d'allò que vam emprendre ara fa vint anys, perquè continuarem fent camí i construint alternatives amb el conjunt de treballadors i treballadores. □

VINT ANYS RES NO SÓN

Probablement el cantor tenia raó en proclamar "que vint anys res no són". Si fem un cop d'ull enrera, ara fa vint anys, el gener del 1979, a Madrid, en el Col·legi Major Sant Joan Evangelista, ens vam reunir, després d'un període de creació de sindicats provincials, regionals i nacionals, una part ampla, diversa i activa del moviment d'ensenyants d'aquells anys per constituir el primer Congrés dels Sindicats de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament, la UCSTE.

Vint anys, en els que el dia a dia ha exigut nous reptes i ens ha obligat a fer un sindicalisme proper als treballadors i treballadores de l'ensenyament, emmarcant les nostres coordenades assembleàries, de classe, unitàries, no sexistes... per a poder sortejar les múltiples situacions conflictives que lesionen el model d'Escola Pública i els seus treballadors i treballadores.

Vint anys, en els que els partits polítics que ens han governat no han tingut entre les seves prioritats l'atenció que es mereix l'ensenyament.

Vint anys, en els que les limitacions i les estratagemes de les distintes administracions han tractat de reduir la capacitat de negociació col·lectiva d'un sector tan important com el de l'ensenyament, tot intentant encon-

tar i burocratitzar les organitzacions sindicals amb subvencions i acords fora dels àmbits específics, intentant debilitar els sindicats menys dòcils, com el nostre.

Vint anys, en els que hem vist com el nostre model sindical ha estat capaç, en alguns territoris de l'Estat, d'aglutinar altres sectors aliens a l'ensenyament, guanyar la seva confiança i suport. Durant el congrés han participat en la discussió de disseny de futur.

Vint anys, en els que, malgrat els avenços puntuals, no s'han assolit les expectatives d'una millor escolarització global, a nivell mundial, que faci del home i les dones persones participatives de ple dret, en societats justes i lliures.

Vint anys, en els que malgrat els diversos programes i projectes, en els països més desenvolupats, contra la xenofòbia, el racisme, la intolerància i l'exclusió social, no ens acosta, encara, a societats més tolerants i cooperatives.

Vint anys, en els que les guerres han deixat el seu solc de mort, destrucció i odis.

Vint anys...

"Vint anys res no són". Però nosaltres, els que participam i els que han participat d'aquest projecte, "confesam que hem viscut".

Hem viscut, treballat, lluitat amb dificultats, amb contradiccions, però sempre en la recerca de la nostra òrbita col·lectiva.

Una òrbita justa, lliure i solidària.

Aquesta és la nostra tasca. Fa vint anys, al Col·legi Major Sant Joan Evangelista de Madrid, i ara, a Los Alcázares de Múrcia. Buscar la millor manera de solcar els mars fins arribar a la nostra òrbita concreta, seleccionant la ruta de la nostra tasca diària fins a la pròxima escala, d'aquí a quatre anys, en el nostre proper congrés.

EL VIATGE DEL SEUS SOMNIS AL SEU ABAST AMB

SERRA NORD

NOUS CAMINS PER VIATJAR

C/ 31 de Desembre, 12 - 07004 PALMA

tel.- 20 46 00 - fax.- 20 44 50

**PERQUÈ ELS OFERIM
ELS MILLORS VIATGES
ALS MILLORS PREUS!**

AMB LA QUALITAT DE **Famuriana** BAL 078 MM

Pere Polo durant la seva intervenció.

Vicenç García i Fuster, membre de la Comissió Executiva de l'STEI

Fent camí... Sota aquest títol el Sindicat de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament-Intersindical Valenciana van celebrar, els propassats dies 14, 15 i 16 de maig el seu VII Congrés. Un camí que van emprendre al Congrés de Guardamar, l'any 1992, i en el qual donaren una gran passa a Morella, al 1995, en el VI Congrés, en el qual es va apostar per l'extensió del sindicat.

Avui, l'STEPV-iv és una realitat sòlida. L'alternativa sindical que representaven s'ha convertit en un veritable referent per a moltes treballadores i treballadors d'arreu del País Valencià.

Ara, el sindicat és més gran i més complex. Les persones que el conformen són més, i més diverses. Tanmateix allò que més els ha unit en la diversitat és, precisament, el model sindical. Es presenten noves necessitats i el repte d'atendre-les.

L'STEPV-iv té, avui per avui, presència a la sanitat pública, en els

serveis de correus i telègrafs, als ajuntaments, a la funció pública, a l'ensenyament... Tot això sense deixar de ser plurals, progressistes, autònoms, compromesos amb les lluites ciutadanes i populars, democràtics i assemblearis; un sindicat valencià i confederal. L'STEI, com a sindicat amb el que comparteixen història i cultura, va ocupar un lloc destacat en la llotja de les organitzacions convidades.

I vam participar, com és palès a tots els congressos i esdeveniments d'aquesta mena, de la discussió de les ponències, dels debats més o menys encesos, de l'elecció dels òrgans polítics del sindicat...

Hi va haver, també com sempre, intervencions de partits polítics, d'altres organitzacions sindicals...

Però al marge del que es toca dir i es toca fer en aquestes ocasions, destacaria dues aportacions que em van fer reflexionar força donat el model que representam.

La primera, fa referència a la societat on s'ha de configurar el model que defensam. Una societat que evoluciona vertiginosament i constantment canviant. Hem de ser capaços d'adequar el nostre discurs a les noves realitats i, si s'escau, modificar-les.

La segona reflexió la formularé amb una pregunta: com podem engrescar la gent, en una societat cada vegada més desmotivada i desmobilitzada, per tal que participi plenament en la presa de decisions en un model com el nostre on la participació és, precisament, el seu tret fonamental?

Pere Polo, en la seva intervenció, va recordar que el nostre model sindical va sorgir dels moviments unitaris dels treballadors i treballadores de l'ensenyament. Model que requeria, i encara ara requereix, dosis molt altes de compromís dels afiliats i afiliades, de militància i d'estímul de participació en el conjunt de la classe treballadora.

Apuntà que, amb l'obertura del nostre model sindical, ens hem convertit en un referent per molts de treballadors i treballadores, atesos els resultats que vam obtenir a les passades eleccions sindicals.

Féu un dibuix de l'actual panorama sindical a l'estat espanyol i criticà durament l'actual model d'eleccions sindicals, el qual afavoreix, descaradament, les grans centrals sindicals i endureix les condicions de representativitat d'altres opcions sindicals, com la que nosaltres representam.

Després de repassar els resultats tant del País Valencià com el de les Illes, els quals confirmen l'alça experimentada per ambdós sindicats, advertí que el nostre model sindical i organitzatiu és una de les nostres senyes d'identitat i constitueix un fet diferencial de primer ordre, no només respecte a la resta d'organitza-

cions sindicals sinó, també del conjunt d'organitzacions que actuen a l'Estat. El nostre, apuntà, és un sindicalisme fet a casa nostra, proper als treballadors i treballadores. És un sindicalisme democràtic, participatiu i solidari.

Pere Pobi Neus Santaner durant un recès.

També indicà que hi ha un altre model, que accentua cada cop més la centralització en la presa

de decisions, que depèn cada vegada més del paper institucional a través de mecanismes legals i econòmics, quasi monopoli de les subvencions estatals via PGE i acords amb les administracions públiques, així com a través del Fons Social Europeu.

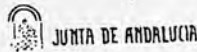
Els resultats que hem obtingut, observà, ens fan que assumir una gran responsabilitat amb els treballadors i treballadores. A partir d'ara hem de saber aconseguir allò que reivindicam a través de la negociació i, si cal, de la mobilització.

Quant a l'ensenyament, continuam treballant per l'escola que volem i que compartim. Una escola nostra, propera. Una escola arrelada al nostre medi, a la nostra història i cultura. Una escola democràtica i participativa. Una escola en la nostra llengua: la llengua catalana que es parla al País Valencià i a les Illes. □

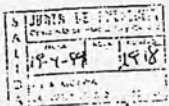
CATALÀ: "... concretamente es un español afrancesado"

Document 1. Carta del director d'un IES de Sevilla. Per comprendre el text hem de saber que la carta fa referència al llibre d'escolaritat d'una alumna que ha fet els estudis primaris a un col·legi públic de Mallorca i s'ha traslladat a fer els estudis secundaris a Sevilla.

Consejería de Educación y Ciencias
Instituto de Educación Secundaria
"ALCARRIA"
La Puebla del Río (Sevilla)

La Puebla del Río, 19 de abril de 1.999

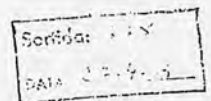
Sr. Director:

Le devuelvo papeles que carecen de interés en nuestro centro por estar redactados en uno de los dialectos del español, concretamente es un español afrancesado.

Atentamente, le saluda

El director

Document 2. Resposta de la directora del C.P. de Mallorca.

Sr. Director:

En respuesta a la carta que recibimos de usted, fechada el día 19-4-99 le comunico que los documentos de la alumna L M no estaban escritos en un "español afrancesado" sino que están en Catalán que es uno de las dos lenguas oficiales de las Islas Baleares.

Nos congratulamos de poder contribuir a aumentar sus conocimientos relacionados con las diferentes lenguas oficiales del Estado Español

Atentamente le saluda

Palma de Mallorca, a 26 d'Abril de 1999

La Directora

Trobades de dones

Un segle des del 98: "Iluita feminista ahir i avui"

Mariví Mengual Lull

Els dies 7,8 i 9 de maig es van celebrar a Baeza (Jaén), les XI Trobades de Dones d'Andalusia, organitzades per la Secretaria de la Mujer d'USTEA (sindicat membre de la Confederació d'STEs).

Sota el tema: "Un segle des del 98: Iluita feminista ahir i avui", es van desenvolupar diverses ponències i tallers de treball on es va tractar la relació de les dones amb la jurisdicció, el lideratge polític i l'educació al segle XX.

En la presentació es va parlar d'una tasca, que encara tenim pendent i consisteix en tornar a escriure el saber de la humanitat sense obviar les dones; donar una nova visió del passat i de la història on les dones estiguin presents, seria una passa important per tenir una visió més real dels esdeveniments del passat.

Pel que fa a la jurisdicció, s'ha de tenir en compte que tot i que la legislació reconeix la igualtat jurídica entre dones i homes, avui encara no es disposa de les eines i els mitjans que, en la pràctica, farien possible que aquesta igualtat sobre els papers es transformés en igualtat real en tots els àmbits.

A la ponència sobre la participació política de les dones, Evangelina García Prince, de la Universitat Central de Veneçuela, va posar èmfasi en el fet que aquest és un espai on la presència femenina és encara minoritària, fins i tot el treball de les dones en els partits polítics i sindicats consisteix principalment a assumir tasques administratives, i són poques les que tenen poder de decisió.

Diversos obstacles, interns i externs a les dones, dificulten aquesta participació. En una cultura endrocèntrica com la nostra, les dones assumeixen rols de subordinació; no se'ls permet ser líders i avui encara hi ha pocs models femenins de lideratge. Per una altra banda, la major responsabilitat en les tasques domèstiques i familiars, la competitivitat i el fet que molts homes (i dones) no accepten el lideratge femení allunya moltes dones de la participació política.

Més que una època de canvis, a la nostra societat estem vivint un canvi d'època, i des de les organitzacions progressistes hem de promoure un canvi cultural que suposi la corresponsabilitat d'homes i dones per poder estar presents i decidir tant en les qüestions referents a l'àmbit privat com les que es relacionen amb l'àmbit públic.

Educar per una convivència sense violència

Mariví Mengual i Joana Font, representants de l'STEI

Intervenció de la ponent M. José Urruzola.

L'Organització de Dones de la Confederació dels Sindicats de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament, sensible davant la problemàtica de la violència que es manifesta als centres educatius, ha dedicat enguany les Jornades de Coeducació, que s'han celebrat a Albacete els dies 21,22 i 23 de maig, a la reflexió i l'anàlisi crítica al voltant del tema: "Educar per a una convivència sense violència".

María José Urruzola, professora d'Ètica i Filosofia i assessora de Coeducació a Vitòria, ens va parlar en la seva ponència de la violència estructural que es manifesta en la nostra societat. L'escola reproduceix el sistema de valors de la societat on s'ubica, i és fàcil constatar que l'ús de la violència en la resolució dels conflictes personals i socials està tan normalitzada, que moltes vegades resulta difícil pensar en una altra opció. Actuar i respondre amb violència, sembla ser el més natural i no se la considera con el que realment és, una forma d'ordre cultural i que com a tal es pot canviar.

Fins ara, els valors als quals s'ha donat prioritat socialment han estat relacionats amb l'eficàcia, la competitivitat, l'individualisme i la llei del més fort i s'ha deixat de banda la importància d'altres valors com la capacitat de relacionar-se afectivament amb altres persones i de resoldre conflictes a partir del diàleg; saber cedir, pactar, pensar en el benestar dels altres, o donar seguretat.

A partir de l'entrada en vigor de la LOGSE és fa palès que la prioritat de l'educació és el desenvolupament integral de la persones, i es fan explícits una sèrie de temes que s'han d'impregnar tot el sistema educatiu, l'educació per a la salut, per a la pau, per a la protecció del medi ambient, etc. El fet d'incorporar aquests temes transversals a l'escola, hauria de suposar una transformació global dels sistema educatiu on la responsabilitat, l'autonomia i les relacions positives de cada persona amb si mateixa i

amb les altres, foren els eixos fonamentals del sistema educatiu.

La lògica de la violència que aprenem a la nostra societat va en contra del desenvolupament humà. Els comportaments violent que es manifesten en tots els nivells de la comunitat educativa (i en els mitjans de comunicació), difícilment es poden reduir amb discursos i renyades o amb violència física. Fomentar el diàleg, dedicar temps a la resolució de conflictes i donar més importància a les relacions humanes, és el camí que ha d'afavorir una societat i una escola on es pugui conuiu sense violència.

Al Projecte Educatiu de Centre es pretén donar resposta a dues preguntes fonamentals:

- Quin tipus de persona volem formar?
- Qui tipus de societat volem contribuir a crear?

A partir d'aquesta base i des del Projecte Educatiu de Centre, s'ha de programar una intervenció educativa sistemàtica, progressiva, gradual i pensada on s'impliqui la comunitat educativa amb la intenció d'arribar a aconseguir un model educatiu que accepti les diferències sense jerarquitzar-les, que doni a l'alumnat un coneixement científic i que faci possible un currículum on es valori la salut i la qualitat de vida, i on desenvolupen relacions de respecte i solidaritat així com actituds d'autonomia, responsabilitat i llibertat.

Bibliografia

María José Urruzola, professora d'Ètica i Coordinadora de Coeducació en Bizkaia País Basc, es qui ha dirigit les Jornades de Coeducació que s'han fet a Albacete els dies 21,22 i 23 de maig.

Urruzola Zabalza, María José. "Educar para una convivencia sin violencia sexual". Seminarios de Coeducación de los COP/PAT de Comunidad Autónoma Vasca.

Urruzola Zabalza, María José. "Educación de las relaciones afectivas i sexuales desde la filosofía coeducadora". Ed. Maite Canal ,Bilbao 1997

Urruzola Zabalza, María José. "Guía para chicas" Ed. Maite Canal .Bilbao 1992

Urruzola Zabalza, María José. ¿Es posible coeducar en la actual escuela mixta?

Urruzola Zabalza, María José. "Aprendiendo a amar desde el Aula" Educación Secundaria. Ed. Maite Canal, Bilbao.1991.

Marion Mebes. "Ni un besito a la fuerza". Ed Maite Canal, Bilbao 1994

Zorion Audiovisual y Guía Didáctica. Ed. Maite Canal Bilbao, 1988.

Revista Lanbroa núm. 8. "Violencia y desarrollo humano" 1996

Pròximament ,cap al mes de setembre, es publicarà un material de coeducació destinat a Educació Infantil i Primària. Segons ens va informar na María José Urruzola.

1999, any contra la violència de gènere

Pilar Catalán Romea, responsable de l'àrea de la dona, STEs

Treball en grup durant les Jornades.

Enguany s'ha declarat a nivell europeu "L'any contra la violència de gènere"

El reconeixement social del terme "violència de gènere" indica el reconeixement d'una realitat on existeix una relació jeràrquica entre un col·lectiu d'un i altre sexe, del col·lectiu dels homes sobre el de les dones, i, que es demostrable per manifestacions diverses (l'exclusió de les dones en la gestió social i política, el silenciament de la seva cultura, el no reconeixement dels seus valors positius,...)

Les violacions i els maltractaments contra les dones, estan en el dia a dia del nostre univers, encara fins fa poc eren ocultats. Al nostre entorn són notícia pràcticament diària en els mitjans de comunicació, encara que saben que l'agressió sexual és el crim més secret, més ocult i, es calcula que només un de cada sis surt a la llum. Només són la punta de l'iceberg d'un conflicte més profund.

Delimitar perfectament què volem dir quan parlem de violència, agressivitat i pau, és una de les primeres conclusions, perquè el terme agressivitat expressa una capacitat humana positiva de lluita per la subsistència, i, quan parlem de pau, en molts de casos s'entén com conformisme o acceptació de l'ordre establert, sense fer front a les injustícies i a la discriminació. Redefinir cada un d'aquests termes és imprescindible per tenir un llenguatge comú i poder avançar en l'anàlisi.

Que hem de fer davant un fet violent dins el nostre centre educatiu?

Hem vist que és necessari donar resposta a dos nivells: en el moment en què el fet succeeix (una resposta puntual), però, fonamentalment, convertir aquest fet amb una intervenció educativa a més llarg termini, organitzar una planificació per parlar i tractar el fet. Encara que hem de reconèixer que l'edu-

cció a l'escola ha de prioritzar la correcció i la prevenció de les actituds violentes, independentment que es desenvolupin fets puntuals d'extrema violència.

La filosofia que volem que orienti aquesta intervenció educativa ha de potenciar el desenvolupament humà, i això suposa orientar els al·lots i al·lotes dins una ètica que parteixi de la situació de socialització que cada col·lectiu manté. Per això, a les al·lotes fomentarem, entre d'altres aspectes, el desenvolupament de l'autoestima personal; de la seva agressivitat, en el sentit positiu expressat abans; de nous recursos i habilitats per treure la ràbia continguda per la violència rebuda; a cercar mètodes intel·ligents, no regits per la lògica de la violència per poder combatre tot l'ús del poder per abús de força. En els al·lots treballarem per despertar la honestat per poder analitzar l'estructura d'aquesta societat sense ometre cap tipus de jerarquització; a renunciar a qualsevol tipus de privilegi personal que mantengui l'opressió d'altres persones i a ser responsables de totes les tasques que hi ha a l'àmbit privat i públic, necessàries per l'evolució de la comunitat.

Baix aquesta òptica hem compartit les nostres experiències dins l'aula i, sobretot, hem contribuït a la cohesió i difusió d'una utopia necessària. □

XICS
MODA INFANTIL
COLORS I QUALITAT
BERENGUER DE ST. JOAN, 4
TEL. 971 72 53 41
07012 PALMA DE MALLORCA

A Guatemala novament

*Mientras consume su cuota de vida,
¿cuántas verdades elude el ser humano?*

Augusto Monterroso. (Escriptor guatemalenc)

Juan Rodríguez Recio

Professor de CFS d'Administració d'Empreses.

Delegat sindical de l'STEI a Centre Concertat.

Tot just acabar d'arribar de Guatemala, em situo davant un paper en blanc per intentar resumir les activitats realitzades com a part del projecte de cooperació que l'STEI promou a través d' "Ensenyants Solidaris".

En edicions anteriors de **PISSARRA** ja s'ha explicat en què consisteix el projecte: Així i tot, recordaré que té com a base la capacitat de mestres de la República de Guatemala i Hondures per part de professors i professionals de

Balears (aquest any hem estat 25 persones) que, de manera voluntària, dediquen part de les seves vacances a intentar millorar amb els seus coneixements el nivell del magisteri guatemalenc i hondureny.

Mestres guatemalencs, assistents al Taller d'Economia a Retahuleu.

Quan es viu en plena efervescència de sentiments i records és complicat ser objectiu, perquè per la retina encara passen els colors del paisatge verd de Guatemala, perquè encara ressonen en el meu cap les converses amb dotzenes de chapines (guatemalencs), perquè l'esforç de recórrer de punta a punta el país amb els meus tallers d'Economia, Reforma Educativa i Societat encara està al tombant del canvi horari, i, sobretot, perquè, en el moment d'escriure aquestes impressions, encara queden allà unes quantes companyes que segueixen duent a terme part de les activitats previstes.

En aquest article no és moment d'avaluacions; ja arribaran les reunions de tots els cooperants i les anàlisis a posteriori que us recoman que llegiu en propers números d'aquesta revista.

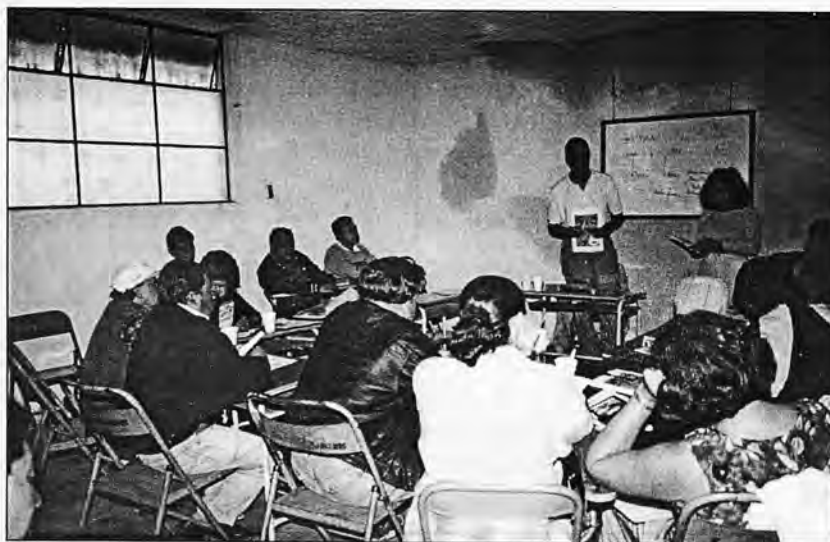
Aquest ha estat el meu tercer viatge com a participant en el projecte de cooperació a Guatemala i al llarg d'aquests anys he estat aprenent un poc més com és el país, les seves gentes i avatars de la seva sagnant història.

Aquests dies coincideixen amb el retorn des de Mèxic dels darrers refugiats del conflicte bèl·lic, amb els assentaments dels desplaçats per més de trenta anys de sordida repressió sobre els pobles indígenes (representen més del 40% de la població). Igualment coincideixen en aquestes dates profunds debats sobre temes bàsics recollits en els Acords de Pau de 1996, firmats pel Govern i la guerrilla agrupada a la URNG (Unidad Revolucionaria Nacional Guatemalteca) i, com a colofó, s'han fet públiques les conclusions i recomanacions de l'Informe de la Comisión para el Esclarecimiento Histórico (CEH)

Es pot anar a Guatemala de viatge turístic, i passejar pels carrers de les zones residencials de la capital que no es diferencien gens dels carrers més cèntrics i con-

correguts de la nostra ciutat. A continuació es pot visitar Antigua, pintoresca ciutat plena de monuments que recorden l'art de la colonització espanyola (per no dir massacre), per on transiten amb els seus aparells de vídeo milers de "guiris" de per tot arreu. Es pot visitar Peten, amb els seus impressionants temples maies que sorgeixen de la selva com si fos per art de màgia, i si un no es vol

La societat guatemalencs està en plena efervescència. Centenars d'organitzacions intenten defensar els seus drets que durant molts d'anys han estat trepitjats per governs militars corruptes que han dut al país a una situació patètica, col·locant-lo entre els més pobres d'Amèrica, amb el tristíssim rècord de ser el país més analfabet i més violent del seu entorn. Tant les organitza-

Visita a una escola, a Baja Verapaz.

perdre res, per poder-ho contar després als seus amics, s'ha de visitar el llac Atitlan, Panajachel (seu pseudo-hyppy) i, evidentment, anar de compres a Chichicastenengo i captar unes quantes imatges dels colors dels vestits indígenes.

En diferents ocasions he visitat tots aquests llocs, però no són aquests meravellosos llocs els que m'han fet enamorar d'aquest país, sinó els racons allunyats de les divises, les múltiples cultures que hi conviuen, els amics que he anat trobat, l'hospitalitat en què sempre m'han acollit els mestres en les seves humils cases, les seves més de vint llengües diferents, la seva mil·lenària història... és a dir, tots aquests caires que donen identitat a un país; país que s'està venent a preu de saldo per poder pagar el deute contret amb el FMI i altres institucions financeres mundials.

cions indígenes: CONAVIGUA, GAM, COPMAGUA i moltes més (s'ha d'esmentar que aquest és el regne de les sigles i que s'ha de fer un curs intensiu d'aprenentatge per poder seguir una mínima conversa), com les de la resta de la societat d'ordre sindical o social: STEG, UAS, UNITRAGUA, CPR, converteixen la vida diària en un fluir constant d'idees i coneixements.

Fa uns mesos es va fer una consulta popular per reformar la constitució guatemalencs en què s'introduïen modificacions relatives als drets dels indígenes, però, cosa curiosa, essent majoritaris no es va aprovar perquè ells mateixos viuen aliens al sistema, el seu nivell de comprensió del castellà és, en alguns casos, mínim i els interessos del govern varen predominar per tal que el resultat fóra el previst amb campanyes de desinformació i mani-

pulació. (Recordau el referèndum que es va viure a l'Estat espanyol sobre l'OTAN i quina és la realitat avui dia? És un parèntesi per recordar que allò que els passa a altres també ens ha passat a nosaltres)

La vida política està també en ple rendiment. La convocatòria d'eleccions generals per al proper mes de novembre fa que tothom faci campanya amb discursos i promeses. Aquí voldria destacar que, per primera vegada, s'havia formada una aliança de tota l'esquerra entorn al grup ANN (Alianza Nueva Nación), integrada per l'antiga guerrilla URNG (Unión Revolucionaria Nueva Guatemala) i el seu braç polític FDNG (Frente Democrático Nueva Guatemala), juntament a partits de centre esquerra. Però, tal com ens va passar aquí a nosaltres durant el període de transició política, els interessos personals han fet que es rompi aquesta unitat tot desfent una alternativa capaç de fer front als partits tradicionals formats pel dretà i servil als interessos americans com és el PAN, i a la ultradreta del FRG, formació avalada per Ríos Montt, el general més repressor dels anys més durs del conflicte.

Un altre dels esdeveniments importants és el projecte de Reforma Educativa en la qual s'intueix l'amenaça de la privatització del sistema educatiu, com a part d'aquest concepte econòmic anomenat neoliberalisme. El debat està servit i esperam que les expectatives dels sectors populars i magisterials siguin recollides.

No és aquest un lloc per a profundes anàlisis geopolítiques. Tan sols vull comentar que el que un aprèn és més que la poca cosa que un pot ensenyar en aquest projecte de cooperació, encara que seria millor anomenar-lo d'intercanvi, i aquest seria el meu cas. Després de successives visites a Guatemala, vaig aprofundir en una realitat que no ens ha de

ser aliena ja que forma part d'aquesta aldea global en què tots convivim. No es cerca cap tipus de rendibilitat (ja ha sortit la parauleta!), però pot ser una bona manera d'entendre on es troba cada un i per què.

l'avió que ens ha de tornar cap a casa.

Això que acab d'explicar en aquest article és el que significa per a mi la meva participació des de fa anys amb l'STEI en el pro-

Una activitat dels cooperants.

Tal vegada viatjar tot gaudint del paisatge, el menjar, acumulant àlbums de fotos i coses per l'estil, sigui tan sols una part, perquè hi ha molt més: el contingut. Crec que aquesta societat on estam immersos necessita que entrem a conèixer realment altres realitats, que gosem reflexionar sobre que darrere cada nin que s'acosta per demanar-te un bolígraf hi ha quelcom més que una foto vistosa i, sobretot, necessita que ens comprometem amb el que deixam al darrere a l'hora de pujar a

jecte d'Ensenyants Solidaris. (Ara, setembre, de bell nou a l'aula amb els avatars i problemes propis del nostre sistema educatiu) □

"Que la historia que pasamos quede en las escuelas, para que no se olvide, para que nuestros hijos la conozcan"

Un testimoni davant la CEH

Informàtica Ciutat

Servei tècnic
Venda d'ordinadors
Servei a domicili

EL MILLOR EN
HARDWARE & SOFTWARE

Tel: 971-28 98 98
fax: 971-46 16 94

C./ De la Balanguera, 10 - baixos
07011 - Palma de Mallorca

Educació de persones adultes

Resolució de la Internacional de l'Educació (IE)

Estocolm, 17 d'abril de 1999

Les organitzacions afiliades a la Internacional de l'Educació s'han reunit a Estocolm amb la finalitat d'intercanviar les seves posicions referents a l'Educació de persones adultes:

1. El dret a l'educació

1.1. El dret de cada un a l'educació està reconegut en nombroses declaracions, recomanacions i convencions internacionals. Aquest dret ha d'incloure el dret a l'educació al llarg de tota la vida.

1.2. El dret a l'educació de les persones adultes ha d'anar acompanyat d'un sistema de garanties col·lectives, legislació, acords col·lectius i de suport financer.

1.3. L'educació d'adults s'ha d'interpretar en sentit ample. Ha d'incloure des de la formació relativa a l'ocupació, fins als diferents tipus d'educació que responen a les aspiracions de l'individu i que satisfan les seves necessitats.

1.4. Una gran part de la població adulta no es troba activa. Principalment les persones sense ocupació i les jubilades. La justícia

social exigeix un sistema que els reconegui els seus drets.

1.5. El dret a l'educació d'adults comprèn els mateixos drets per als homes i les dones. És necessari prendre iniciatives que garanteixin la igualtat d'oportunitats i d'accés a l'educació d'adults a homes i dones.

INTERNACIONAL

D'EDUCACIÓ

1.6. Els immigrants, les minories ètniques, els minusvàlids i els individus amb baix nivell de qualificació tenen el mateix dret a l'educació que altres grups.

1.7. El sistema educatiu s'ha de preparar per satisfer una creixent demanda de formació d'adults.

2. El paper del sector públic

2.1. La responsabilitat del sector públic és desplegar polítiques i estratègies en funció de les necessitats individuals de la societat. Les autoritats públiques han de promoure en particular la igualtat per a tots els alumnes, i assegurar que els seus drets a l'educació d'adults estiguin realitzats.

2.2. Al sector públic li pertoca desplegar una estructura institucional i legal que garanteixi el dret dels empleats i empleades a les llicències pagades per a educació.

2.3. Amb l'objectiu de garantir la possibilitat que les persones adultes segueixin una formació, els governs han de proporcionar diferents tipus d'ajuda financera. Cada individu ha de tenir la possibilitat d'agafar llicències pagades per a educació, de rebre ajudes i de fer préstecs en condicions favorables.

2.4. Per tal de garantir la igualtat d'accés a l'educació dels adults, els governs igualment han d'oferir

serveis d'alta qualitat a les famílies pel que fa a la guarderia dels seus nins i nines.

2.5. El sector públic ha de ser l'organitzador directe de l'educació d'adults i ha d'oferir una educació de qualitat per a tots i especialment a grups específics de la societat.

2.6. El sector públic ha d'investigar en matèria d'educació d'adults.

2.7. El sector públic ha de jugar un paper clau en la certificació de l'educació d'adults, l'expedició de diplomes i la validació de l'experiència professional. És necessari desenvolupar un sistema de reconeixement mutu de diplomes i certificacions entre països.

2.8. El sector públic, per tant, ha d'actuar com a coordinador i

prendre mesures per tal d'evitar una situació de superposició de treballs i d'esforços, de malbaratament de recursos i de competència malsana. El sector públic juga un paper estratègic en el desenvolupament del control de qualitat i del seu sistema d'avaluació

2.9. És important realitzar una cooperació tenint en compte la diversitat d'actors i beneficiaris en l'educació d'adults. No s'ha d'oblidar l'important paper que juguen els ensenyants i les seves organitzacions en aquesta cooperació.

3. El paper i els drets dels ensenyants en l'educació d'adults

3.1. L'important paper dels ensenyants en l'educació d'adults ha de ser reconegut.

3.2. Els professors d'educació d'adults haurien de tenir el mateix status que els altres ensenyants. És necessari posar fi a la tendència de multiplicar la precarietat de feina en el sector de la formació d'adults.

3.3. Els professors a l'educació d'adults han de tenir una qualificació professional específica per poder respondre a les diferents necessitats i aspiracions de la població adulta. És necessari que els ensenyants segueixin una formació específica en noves tecnologies.

3.4. Els sindicats de l'ensenyament han de promoure activament les condicions dels ensenyants en l'educació d'adults, també la seva necessitat de formació inicial i contínua. □

Musical VIA ROMA

- Instruments d'Orff i Escolars
- Pissarres
- Instruments de Corda
- Instruments de Vent
- Lloguer i venda de Pianos
- Pianos electrònics i Orgues
- Informàtica Musical
- Llibreria Musical i Partitures
- Accessoris Musicals

Més de 30 anys al servei de la Música

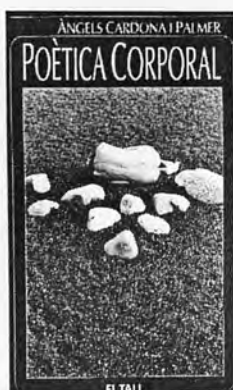

**DISPOSAM D'UN
AMPLI CATÀLEG
SOL·LICITAU-NOS-EL
AL TEL. 971 72 28 26**

La Rambla, 7
07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 72 28 26
Fax 971 71 18 08

PISSARRA / LLIBRES i MATERIAL DIDÀCTIC

CARDONA i PALMER, Àngels
Poètica Corporal
El TALL Editorial.
Col·lecció La Sínia del Tall, 5
Palma, 1999

POÈTICA CORPORAL és el vèrtex on conflueixen les vivències experimentades a través de l'expressió corporal, la dansa creativa i el llenguatge poètic entès com a joc vital, com a transgressió i com a vincle cultural.

Dos ritmes, dos polsos bategants marcats per la condició femenina.

Un viatge, pas a pas, des del cos fins a l'univers, dins una espiral de creixement i recerca d'identitat com a dona, com a persona i com a integrant d'un poble.

El llibre, és també un intent de vèncer la dicotomia ment/cos, entenent per ment, la seva representació simbòlica més important que és el llenguatge, i, en aquest cas, el llenguatge poètic.

Estructurat en una evolució progressiva, comença per la identitat sexual, passant per la materialitat del cos i el compromís social, fins arribar a un estadi universal i metafísic.

Actualment, la poesia esdevé una eina poc utilitzada dins l'escola. Cal treure-la del calaix del comentari de text, de la dissecció semanticolingüística, per treballar-la com a joc rítmic, des dels cursos primerencs, Infantil i Primària, i desenvolupar-la després, com a plaer i com a reflexió que ajudarà a una major comprensió d'un mateix i dels esdeveniments que succeeixen.

SANTANER PONS, Neus
Canviem el llenguatge
Impr. Escola de Formació en
Mitjans Didàctics
Palma, 1999

A mesura que les persones prenen consciència crítica de les discriminacions per raons de sexe que viu la dona, es produeix la reacció i el canvi d'unes actituds que abans semblaven inamovibles.

La incorporació massiva de les dones al món del treball està produint uns canvis sociològics que han de repercutir, també, en el llenguatge. Malgrat s'hagi avançat en el terreny de la igualtat i en l'equiparació de dones i homes, resta molt de camí per fer.

Aquesta obra de Neus Santaner, *Canviem el llenguatge*, és un ajuda per recórrer aquest camí, una eina per al professorat, sector en el qual les dones són majoria, i han de ser les locomotores que han d'impulsar la coeducació en un sentit més igualitari i més solidari.

VARIS AUTORS
BÀSIC 2
Conselleria d'Educació,
Cultura i Esports.
Palma, 1999.

BÀSIC 2 és un programa educatiu multimèdia que desenvolupa les estratègies de raonament i el pensament lògic dels nins i nines de 4 a 7 anys. Dissenyat pel mateix equip d'educadors del BÀSIC 1 (conceptes bàsics de la llengua).

Un recurs didàctic interactiu i polivalent, integrat en el currículum escolar, que afavoreix el procés maduratiu dels infants mitjançant el desenvolupament de les **habilitats de processament de la informació**: l'observació, la comparació, l'anàlisi, l'ordenació, la classificació, la representació i la interpretació.

A través d'un menú de sis opcions: LÒGICA, ASSOCIACIONS, HISTÒRIES, IGUALS - DIFERENTS, COMPLETAR I UN RERA L'ALTRE; i tres nivells de dificultat vos oferim una completa, acurada, divertida i variada selecció d'exercicis que estimulen l'aprenentatge autònom a través de l'ordinador.

SUBMERGEIX - TE EN UN MAR DE POSSIBILITATS

*C/. VELÀZQUEZ, 11
TEL.: 971 21 37 73*

*C/. ARQUITECTE BENNÀSSER, 15
TEL.: 971 76 44 75*

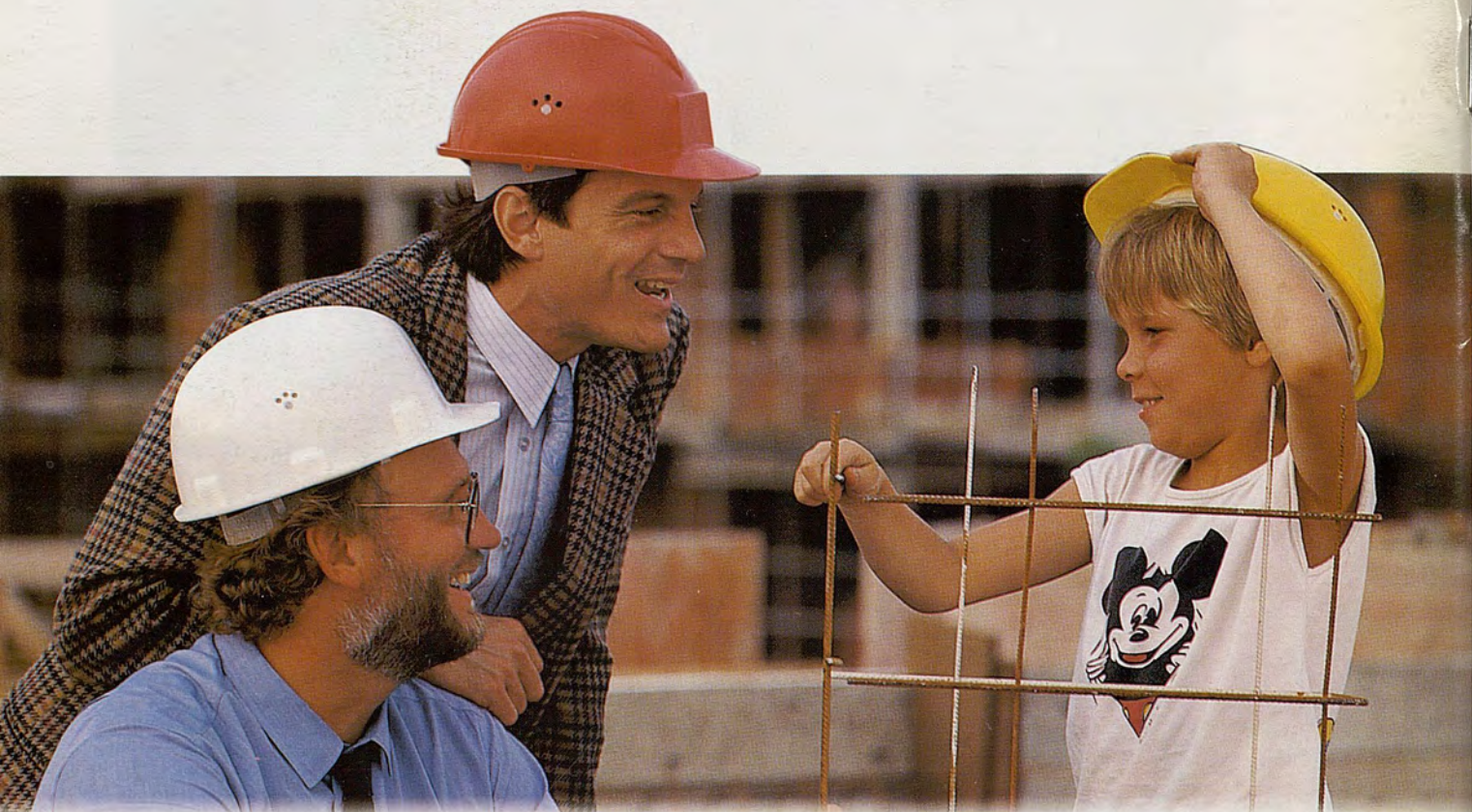
*C/. ALFRED BONED, 10
(AL COSTAT DEL COL·LEGI
LLUÍS VIVES)*

*AUTOSERVEI DE FOTOCÒPIES
DISSENY PER ORDINADOR
ENQUADERNACIONS
RETOC FOTOGRÀFIC
REALITZACIÓ I MUNTATGE DE
REVISTES
CÒPIES I IMPRESSIÓ DE
PLÀNOLS
CÒPIES EN COLOR DIGITAL
IMPRESSIÓ D' ORIGINALS
TREBALLS PER ENCÀRREC
ETC.*

*VALE POR
50 COPIAS GRATIS*

Servei *nòmina*

Cada mes,

guanyi seguretat

- Assegurança d'accidents fins a

5.000.000

de pessetes sense cost.

Assegurança d'accidents sense cost per a vostè, subscrita amb Royal & Sun Alliance: garanteix un capital de 5.000.000 ptes., en cas de mort o invalidesa permanent per accident.

BANCA MARCH

TREBALLAM PER MERÈIXER LA VOSTRA CONFIANÇA